

RIEŠITEL'SKÝ KOLEKTÍV :

Hlavný riešiteľ :	Ing. arch. Vlasta Cukorová
Urbanizmus :	Ing. arch. Vlasta Cukorová
Krajinno-ekologický plán :	Ing. Peter Gažík
Životné prostredie :	Ing. arch. Vlasta Cukorová
Demografia :	RNDr. Daniela Trebichavská
Občianska vybavenosť, rekreácia a cestovný ruch :	Ing. arch. Vlasta Cukorová
Doprava :	Ing. Ivan Gábryš Ing. Ján Mudrik
Výroba:	Ing. arch. Vlasta Cukorová
Zábery plôch LPF a PPF :	Ing. Peter Gažík
Elektrická energia, telekomunikácie :	Ing. Milan Jurčík Ľubomil Pleva
Vodné hospodárstvo :	Ing. Jaroslav Moravčík Irena Hudečková
Digitalizácia :	Anna Cukorová

OBSAH :

1. Hlavné ciele územného plánu obce	5
2. Závazné časti predchádzajúcej ÚPD a ÚPD vyššieho stupňa	6
2.1. Závazné regulatívy	6
2.2. Verejnoprospešné stavby	8
3. Rozbor širších územných vzťahov	9
3.1. Vymedzenie riešeného územia	9
3.2. Rozbor širších územných vzťahov	9
SMERNÁ ČASŤ	
4. OSNOVA KRAJINNOEKOLOGICKÉHO PLÁNU	11
4.1. Vymedzenie záujmového územia	11
4.2. Dostupné podklady o území	11
4.3. Krajinnoeologická analýza	11
4.3.1. Abiotické a biotické zložky	11
4.3.2. Súčasná krajinná štruktúra	14
4.3.3. Ochrana krajiny a významné krajinárske a ekologickej štruktúry	15
4.4. Krajinnoeologická syntéza	17
4.5. Krajinnoeologická interpretácia	18
4.5.1. Estetické vnímanie krajiny	18
4.5.2. Environmentálne problémy	18
4.6. Krajinnoeologické hodnotenie	18
4.6.1. Navrhované činnosti a využívanie	18
4.6.2. Environmentálne a iné limity	19
4.7. Krajinnoeologický plán – ekologicke optimálne priestorové usporiadanie a využívanie územia	21
4.7.1. Alternatívny ekologickej výber	21
4.7.2. Krajinnoeologický plán	21
4.7.3. Krajinnoeologické opatrenia	25
5. Stav životného prostredia v obci	26
OVZDUŠIE	26
VODA	26
DOPRAVA	26
ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	26
URBANISTICKÁ ZÁSTAVBA	26
6. Základné demografické, sociálne a ekonomické predpoklady rozvoja obce	27

6.1. OBYVATELSTVO	27
6.1.1. HISTORICKÝ VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV	27
6.1.2. PRIRODZENÝ A MIGRAČNÝ POHYB V ROKOCH 1993-2000	28
6.1.3. VEKOVÁ A POHLAVNÁ SKLADBA OBYVATEĽOV	29
6.1.4. NÁRODNOSTNÉ A NÁBOŽENSKÉ ZLOŽENIE OBYVATEĽOV	30
6.1.5. VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA A EKONOMICKÁ AKTIVITA.....	30
6.2. DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND.....	31
6.2.1. DOMOVÝ FOND	31
6.2.2. BYTOVÝ FOND A OBÝVANOSŤ BYTOV	31
6.3. CELKOVÉ HODNOTENIE.....	31
<u>7. HISTÓRIA A KULTÚRNE HODNOTY PROSTREDIA .....</u>	<u>33</u>
<u>8. URBANISTICKÁ KONCEPCIA OBCE.....</u>	<u>35</u>
<u>9. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ.....</u>	<u>36</u>
9.1. VYBAVENOSŤ OBCE - STAV	36
9.2. VYBAVENOSŤ OBCE - NÁVRH	37
<u>10. REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH .....</u>	<u>38</u>
10.1. VÝCHODISKÁ A PODMIENKY PRE RIEŠENIE	38
10.2. NAVRHOVANÉ RIEŠENIE	38
<u>11. VÝROBA .....</u>	<u>40</u>
<u>12. VODNÉ HOSPODÁRSTVO.....</u>	<u>41</u>
12.1. STAV VODNÉHO HOSPODÁRSTVA V OBCI	41
12.1.1. VŠEOBECNÉ ÚDAJE.....	41
12.2. VODNÉ ZDROJE A VODOVODNÁ SIETĚ	41
12.3. ODKANALIZOVANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD.....	43
<u>13. ENERGETIKA.....</u>	<u>45</u>
13.1. ELEKTRICKÁ ENERGIA	45
13.1.1. VYSOKÉ NAPÄTIE VN	45
13.1.2. ROZVODNÁ SIETĚ NN	46
13.1.3. PODZEMNÉ VEDENIE NN	47
13.1.4. VEREJNÉ OSVETLENIE	47
13.2. VEDENIA A ZARIADENIA SLABOPRÚDU.....	47
<u>14. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO .....</u>	<u>49</u>
NÁVRH KONCEPCIE RIEŠENIA ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA OBCE:.....	49
<u>15. ZÁBER PLÔCH PP A LPF .....</u>	<u>50</u>

15.1.	VYHODNOTENIE ZÁBEROV PLÔCH POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY	50
15.1.1.	VÝPOČET ODVODOV ZA ZÁBER PÔDY.....	50
ZÁVÄZNÁ ČASŤ		
16.	<u>FUNKČNÉ A PRIESTOROVÉ USPORIADANIE ZASTAVANEJ ČASTI OBCE.....</u>	52
16.1.	JESTVUJÚCE LIMITY	52
16.2.	REGULATÍVY URBANISTICKEJ KOMPOZÍCIE.....	52
16.3.	REGULATÍVY JEDNOTLIVÝCH PLÔCH	52
17.	<u>ZÁSADY A REGULATÍVY PRE ROZVOJ OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI A</u>	
	<u>CESTOVNÉHO RUCHU .....</u>	59
17.1.	OBČIANSKA VYBAVENOSŤ	59
18.	<u>REGULATÍVY PRE VÝROBU .....</u>	60
19.	<u>DOPRAVA, DOPRAVNÉ ZARIADENIA, PREPRAVNÉ VZŤAHY .....</u>	61
19.1.	JESTVUJÚCE REGULATÍVY DOPRAVY	61
19.2.	NAVROVANÉ REGULATÍVY DOPRAVY	61
20.	<u>REGULATÍVY PRE TECHNICKÉ VYBAVENIE ÚZEMIA.....</u>	63
20.1.	REGULATÍVY VODNÉHO HOSPODÁRSTVA	63
20.1.1.	VODNÉ ZDROJE A VODNÉ TOKY.....	63
20.1.2.	ODKANALIZOVANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD	64
20.2.	REGULATÍVY ELEKTRICKEJ ENERGIE	64
20.2.1.	OCHRANNÉ PÁSMA	65
20.3.	REGULATÍVY PRE SLABOPRÚD	65
21.	<u>REGULATÍVY OCHRANY KULTÚRNYCH HODNÔT .....</u>	66
22.	<u>REGULATÍVY OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY .....</u>	67
23.	<u>REGULATÍVY OCHRANY PÔDNEHO FONDU .....</u>	69
23.1.	OCHRANA PP	69
23.2.	OCHRANA LPF	69
24.	<u>ČASTI OBCE, NA KTORÉ JE POTREBNÉ SCHVÁLIŤ ÚPN-Z.....</u>	70
25.	<u>VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY.....</u>	71
26.	<u>POUŽITÉ PODKLADY .....</u>	72

1. HLAVNÉ CIELE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

Rozumný rozvoj rekreačného potenciálu v katastri obce by mohol viazať určitú časť pracovných síl v obci a spätne pôsobiť aj na atraktivnosť života v obci najmä pre mladé rodiny, s čím by mohlo súvisieť zastavenie vyludňovania obce a jej demografického úpadku.

Na základe faktov uvedených v predchádzajúcej kapitole sme stanovili takýto strategický cieľ rozvoja obce :

- ⇒ vyriešiť dopravnú závalu v centre obce tak, aby sa bezkolízne dopravne sprístupnila občianska vybavenosť a rozvojové plochy obce
- ⇒ zachovať identitu obce
- ⇒ zabezpečiť trvalo-udržateľný rozvoj obce
- ⇒ rozvíjať vhodné funkcie bývania a rekreácie v existujúcej štruktúre zástavby a domového fondu
- ⇒ pripravovať vhodné plochy pre rozvoj obce aj mimo existujúcej štruktúry zástavby
- ⇒ zachovať a rozvíjať tradíciu ľudových zvykov
- ⇒ nespoliehať sa na veľké investície, realizovať ciele s minimálnymi ekonomickými vstupmi formou postupného nabaľovania aktivít
- ⇒ rozvíjať priestorové usporiadanie jednotlivých funkčných plôch v obci tak, aby vzťahy vnútri obce boli prehľadné, jasné a zrozumiteľné pre návštevníkov obce, ale i jej občanov
- ⇒ uvažovať s rozšírením administratívno-správneho centra obce, ktoré bude spĺňať náročné požiadavky na dobré fungovanie samosprávy po prenose kompetencií zo štátnej správy

2. ZÁVÄZNÉ ČASTI PREDCHÁDZAJÚCEJ ÚPD A ÚPD VYŠŠIEHO STUPŇA

Územnoplánovacia dokumentácia pre obec nebola dosiaľ spracovaná.

Územnoplánovacou dokumentáciou vyššieho stupňa pre toto územie je schválený územný plán veľkého územného celku (ÚPN-VÚC) Žilinského kraja, ktorého záväzná časť vyšla v Zbierke zákonov pod číslom 223/1998 ako nariadenie vlády.

2.1. ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY

Z ÚPN-VÚC ŽILINA SÚ V KATASTRI OBCE MALÉ BOROVÉ ZÁVÄZNÉ NASLEDUJÚCE REGULATÍVY:

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry :

- Podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvoriť rovnocenné životné podmienky pre všetkých obyvateľov so zachovaním špecifických druhov osídlenia.

2. V oblasti sociálnej infraštruktúry :

- Riešiť priestorové podmienky provizórne umiestnených škôl, školských zariadení a skvalitniť ich vybavenosť.

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky :

- Vytvoriť nadregionálny, regionálny a miestny funkčno – priestorový subsystém turistiky a rekreácie v súlade s prírodnými a civilizačnými danosťami kraja, ktorý zabezpečí každodennú a víkendovú rekreáciu obyvateľov kraja, hlavne z miest a ktorý vytvorí optimálnu ponuku pre domácu a zahraničnú turistiku, prednostne kúpeľnú, poznávaciu, športovú a relaxačnú.
- Podporovať diferencované regionálne potreby využitia rekreácie a turistiky pre zlepšenie hospodárskych aktivít a zamestnanosti, najmä na Kysuciach, Orave a Turci, ...

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a ochrany pôdneho fondu :

- Rešpektovať prvky územného systému ekologickej stability a ich funkčný význam v kategóriách
  - * biocentrá regionálneho a nadregionálneho významu
  - * biokoridory regionálneho a nadregionálneho významu
- Dodržiavať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky
  - * pre chránené územia (vyhlásené a navrhované na vyhlásenie) podľa osobitných predpisov o ochrane prírody a krajiny, kategórie a stupňa ochrany,
  - * pre lesné ekosystémy vyplývajúce z osobitných predpisov o ochrane lesov v kategóriách ochranné lesy a lesy osobitného určenia,

* pre poľnohospodárske ekosystémy vyplývajúce z osobitných predpisov o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu v kategóriách podporujúce a zabezpečujúce ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),

* pre ekosystémy mokradí vyplývajúce z medzinárodných zmlúv a dohôd, ktorými je Slovenská republika viazaná,

- Zachovať prirodzený charakter vodných tokov zaradených medzi biokoridory, chrániť jestvujúcu sprievodnú vegetáciu a chýbajúcu vegetáciu doplniť autochtónnymi druhmi,
- Zabezpečiť skladbu terestrických biokoridorov vo voľnej krajine len prírodnými prvkami – trávne porasty, stromová a krovinná vegetácia a vylúčiť všetky aktivity ohrozujúce prirodzený vývoj (vylúčenie chemických vyživovacích a ochranných látok, skládky odpadov apod.),
- Stabilizovať spodnú hranicu lesov a zvýšiť ich biodiverziu ako ekotónovú zónu les – bezlesie,
- Podporovať extenzívne leso – pasienkárске využívanie podhorských častí, s cieľom zachovania krajinárskych a ekologicky hodnotných území s rozptýlenou vegetáciou,
- Zachovať územné časti s typickou rázovitosťou krajinnej štruktúry daného regiónu (Kysuce, Orava, Liptov, Turiec),
- Prispôbovať trasy dopravnej a technickej infraštruktúry prvkom ekologickej siete tak aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť,
- Eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (pôsobenie priemyselných a dopravných exhalácií, znečisťovanie vodných tokov apod.),
- Rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond ako faktor limitujúci urbanistický rozbor kraja, definovaný v záväznej časti územného plánu, osobitne chrániť ornú pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, ornú pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia, ako aj poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vykonané osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti.

5. V oblasti dopravy a technickej infraštruktúry :

Doprava:

- Cykloturistická magistrála v úseku ... Malatiná – Veľké Borové – Malé Borové – Oravský Biely Potok – ...

Vodné hospodárstvo:

- Chrániť z hľadiska právnej ochrany vôd :
  - vodohospodárske oblasti
  - vodárenské toky a ich povodia
  - pásma hygienickej ochrany zdrojov vody slúžiacich pre hromadné zásobovanie pitnou vodou
- ... chrániť koridory prívodov pitnej vody
- Podporovať výstavbu systémov pre odkanalizovanie územia a zneškodňovanie odpadových vôd, prednostne v územiach, kde sa zabezpečuje právna ochrana vôd

Energetika:

- Zohľadniť ekonomické a ekologické hľadiská pri zabezpečovaní územia energiami a vytvárať efektívne diverzifikované systémy energetického zásobovania kraja

Odpady:

- zabezpečiť postupnú sanáciu a rekultiváciu nevyhovujúcich skládok odpadov ...
- sanovať prednostne skládky lokalizované v územiach prvkov regionálneho územného systému ekologickej stability a v územiach, kde bezprostredne ohrozujú zložky životného prostredia.

2.2. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Z ÚPN-VÚC ŽILINA SÚ V KATASTRI OBCE MALÉ BOROVÉ ZÁVÄZNÉ NASLEDUJÚCE VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY :

- **Stavby na sledovanie stavu životného prostredia – sieť sledovacích a výskumných staníc (stanovišť) v blízkosti, resp. v areáloch nadregionálnych biocentier a biokoridorov**
- Cykloturistická magistrála v úseku ... Malatiná – Veľké Borové – Malé Borové – Oravský Biely Potok – ...

3. ROZBOR ŠIRŠÍCH ÚZEMNÝCH VZŤAHOV

3.1. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Riešeným územím je zastavaná časť obce a jej bezprostredné okolie s celkovým počtom obyvateľov 209 podľa údajov Krajskej správy štatistického úradu získaných pri sčítaní obyvateľov v r. 2001.

Zájmovým územím je spravovaný kataster, čo predstavuje 583 ha. Kataster obce susedí na severe s obcou Krivá, na západe s obcou Chlebnice, na juhozápade s obcou Veľké Borové a na juhovýchode a východe s obcou Huty. Obce Krivá a Chlebnice patria administratívno-správne do regiónu Oravy.

3.2. ROZBOR ŠIRŠÍCH ÚZEMNÝCH VZŤAHOV

Kataster obce leží na juhovýchodných svahoch Skorušinských vrchoch, v eróznej kotline pramennej oblasti Sviniarskeho potoka. Zo severozápadu hraničí s katastrami obcí Krivá a Chlebnice, z juhozápadu s katastrom obce Veľké Borové a z východu s katastrom obce Huty.

Obec Malé Borové leží v pramennej oblasti Sviniarskeho potoka v rozvoľnenej zástavbe po oboch jeho stranách v nadmorskej výške 850 m – stred obce.

Mesto Liptovský Mikuláš je politicko-hospodárskym, kultúrno-spoločenským a administratívno-správnym centrom okresu, ktoré poskytuje a bude poskytovať obci Malé Borové vyššiu vybavenosť a služby nadmiestneho významu.

Podľa návrhu ÚPN-VÚC Žilinského kraja do štruktúry jednotiek rekreácie a cestovného ruchu regionálneho a vyššieho významu je obec zaradená ako sídelné stredisko rekreácie a turizmu, pričom spolu s obcami Huty a Veľké Borové tvorí aglomeráciu rekreačných útvarov.

Z hľadiska dopravy je obec napojená na štátnu dopravnú sieť št. cestou III/05929, ktorá sa v Hutách napája na št. cestu II/584 (Zuberec – Liptovský Mikuláš). Najbližšia železničná stanica je v Liptovskom Mikuláši, ktorá je stanicou na I. hlavnom železničnom ťahu SD č.180 Žilina - Košice.

Obec od vyváža odpad do skládky TKO v Partizánskej Ľupči.

Zájmové územie katastra obce spadá do povodia rieky Váh a jeho pravostranného prítoku Kvačianskeho potoka. Celý kataster obce spadá do jedného povodia a to toku Sviniarskeho potoka vlievajúceho sa do Kvačianky.

V obci nie je vybudovaná kanalizácia.

Obec je zásobovaná elektrickou energiou zo vzdušného vedenia VN22kV napojeného v katastri obce Huty na vzdušné vedenie VN22kV - číslo linky 1354.

Obec patrí do UTO Liptovský Mikuláš. V obci je vybudované vzdušné telefónne vedenie a miestny rozhlas.

Smerná časť územného plánu obce Malé Borové

4. OSNOVA KRAJINNOEKOLOGICKÉHO PLÁNU

4.1. VYMEDZENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA

Zájmové územie tvorí územie katastra obce Malé Borové. Prvky presahujúce svojim pôsobením a vplyvom územie tohto katastra boli pri zostavovaní plánu brané do úvahy, najmä čo sa týka prepojení na susediace katastrálne územia Veľkého Borového a Hút.

4.2. DOSTUPNÉ PODKLADY O ÚZEMÍ

Plán bol spracovaný na základe dostupných podkladov. Vzhľadom k tomu, že viaceré podklady prvotnej krajinnej štruktúry neboli dostupné resp. boli dostupné len vo veľmi malej mierke, nebola táto štruktúra krajiny vyjadrená graficky. Pri práci sme ju však takisto brali do úvahy a vychádzali z praktickej logiky minulých generácií, ktoré nám nechali krajinu v súčasnom usporiadaní, pričom prirodzene a implicitne zohľadnili aj danosti primárnej štruktúry krajiny. Krajinnno-ekologický plán by mohol znovurozdeliť krajinu podľa ekologických hľadísk vychádzajúc z prírodných daností územia, avšak realizácia takéhoto plánu pre územie Malého Borového by bola zrejme nad možnosti obce. Tu predkladané riešenie sa opiera o dnešnú realitu, či už prírodnú alebo hospodársku tejto obce a snaží sa poukázať na hodnotné prvky krajiny, narušené prvky, konfliktné miesta a súčasne hľadať najvhodnejší spôsob pre optimálne využitie územia.

4.3. KRAJINNOEKOLOGICKÁ ANALÝZA

4.3.1. Abiotické a biotické zložky

Geomorfologické členenie, tvar a reliéf územia:

Územie katastra Malé Borové patrí severnou časťou do celku Skorušinské vrchy a časti Kopec a južnou časťou do celku Podtatranská brázda, časti Zuberská brázda. Všetky celky a ich časti sú podľa geomorfologického členenia Slovenska (Mazúr, Lukniš, 1986) súčasťou Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty.

Z morfoštruktúrneho hľadiska sa prakticky v celom katastri jedná o reliéf rytmicky zvlnených zlomovo-vrásových štruktúr so stredným uplatnením litológie. Z morfoskulptúrneho hľadiska ide o reliéf akumuláčno-eróznny na pahorkatine.

Geologické a inžiniersko - geologické pomery:

Územie katastra Malé Borové patrí severnou časťou do celku Skorušinské vrchy a časti Kopec a južnou časťou do celku Podtatranská brázda, časti Zuberská brázda. Všetky celky a ich časti sú podľa geomorfologického členenia Slovenska (Mazúr, Lukniš, 1986) súčasťou Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty.

Z morfoštruktúrneho hľadiska sa prakticky v celom katastri jedná o reliéf rytmicky zvlhnutých zlomovo-vrásových štruktúr so stredným uplatnením litológie. Z morfoskulptúrneho hľadiska ide o reliéf akumuláčno-erózy na pahorkatine.

Inžiniersko-geologické rajóny sú zastúpené nasledovne:

V rajóne flyšoidných hornín (Sf) sa v horninovom prostredí striedajú ílovce, prachovce, slieňovce, pieskovce so zlepenkami alebo karbonátmi vo vrstvách, ktoré sú priepustné až nepriepustné. Je tu premenlivá agresivita podzemných vôd. Reliéf tvoria prevažne mierne až stredné svahy a ploché chrbty, strmé svahy sú na masívoch s prevahou pieskovcov. Vyskytujú s tu plytké povrchové zosuvy a hlboké zvetrávanie hornín. Pre miestne účely možno využiť len horninové komplexy s prevahou pieskovcov (lomový kameň, štrk). Poľnohospodárske pôdy 3.-7. bonity. Zhoršené podmienky pre výstavbu vyplývajú z intenzívneho zvetrávania, namázania hornín a výskytu zosuvov. Pre ukladanie odpadov je možné využiť stabilné horninové masívy s prevahou ílovcovo-prachovcových hornín.

Rajón deluviálnych sedimentov (D) má v závislosti od predkvartérneho podkladu veľmi rôznorodé a priestorovo premenlivé litologické zloženie. Najčastejšie sú to hliny a hlinito-kamenité suty. Trvalejší horizont podzemnej vody je iba v nižších častiach svahov, najmä na prechodoch do rajónov F, T. Reliéf tvoria mierne až strmé svahy, členené miestami intenzívnou výmoľovou eróziou. Z geodynamických javov je tu veľmi častý výskyt zosuvov najmä v regióne karpatského flyšu. Využitelnosť zdrojov je pre tehliarske suroviny, pôdy sú tu zväčša úrodné. Zhoršené inžiniersko-geologické podmienky pre výstavbu sú zapríčinené značnou litologickou premenlivosťou, výskytom zosuvov a miestami strmých svahov. Pri výstavbe je možnosť vyvolania zosuvov. Pre ukladanie odpadov sú vhodné jemnozrnné delúviá na miernych a stabilných svahoch.

Rajón jemnozrnných sedimentov (Ni) má horninové prostredie tvorené ílmi a hlinami s polohami pieskov alebo typických siltov, lokálne tiež tufitov alebo štrkov. Z hydrogeologického hľadiska sa jedná o prakticky nepriepustné zeminy, podzemná voda je len v hlbších polohách. Geomorfologicky sú to obyčajne ploché vyvýšeniny a chrbáty. Môžu sa tu vyskytovať zosuvné procesy a objemové zmeny ílovitých zemín. Využitelnosť pre tehliarske výrobky a kameninu. Poľnohospodárske pôdy 1. až 4. bonity. Zhoršené podmienky pre výstavbu vyplývajú z malej pevnosti, únosnosti a veľkej stlačiteľnosti základovej pôdy. Pri stavebných zásahoch môžu vzniknúť zosuvy. Pre ukladanie odpadov sú vhodné územia bez vložiek priepustnejších zemín.

Hydrologické a hydrogeologické pomery:

Z hydrologického hľadiska územie spadá do stredohorskej oblasti so snehovo-daždovým typom režimu odtoku. Akumulácia tu prebieha v mesiacoch november až marec, vysoká vodnosť je v marci až júni, najvyššie prietoky sú v máji a najnižšie v januári – februári a v septembri – októbri.

Priemerný ročný elementárny odtok sa pohybuje okolo 15 ls-1km⁻².

Celé územie patrí do povodia rieky Váh. Vodné toky pramenia na území katastra a najvýznamnejším potokom je Sviniarsky potok pretekajúci obcou. Toky majú bystrinný charakter so značne kolísavou vodnosťou.

Z hydrogeologického hľadiska sa jedná najmä o paleogén so slabou puklinovo-vrstvovou priepustnosťou.

Hydrogeologický rajón je MP 015 – mezozoikum východnej časti Chočských vrchov.

Pôdne pomery:

Pôdnymi typmi v katastri sú najmä hnedé pôdy kyslé a podzolované na flyšových sedimentoch. Pôdne druhy sú prevažne hlinité, stredne skeletnaté.

Pôdne pomery poľnohospodárskych pôd vyjadruje nasledovná tabuľka:

popis	zrinitosť	bonita
HP kyslé a HP podzolované na flyšových sedimentoch	¾ahké až stredne ažké	7
HP kyslé a HP podzolované na flyšových sedimentoch	¾ahké až stredne ažké	7
HP kyslé a HP podzolované na flyšových sedimentoch	¾ahké až stredne ažké	7
HP kyslé a HP podzolované na flyšových sedimentoch	¾ahké až stredne ažké	7
HP plytké na flyšových sedimentoch	stredne ažké - ¾ahké, typické	9
HP na výrazných svahoch na flyšových sedimentoch	stredne ažké - ¾ahké, typické	9
HP na výrazných svahoch na flyšových sedimentoch	stredne ažké - ¾ahké, typické	9
HP na výrazných svahoch na flyšových sedimentoch	stredne ažké - ¾ahké, typické	9
HP na výrazných svahoch na flyšových sedimentoch	stredne ažké - ¾ahké, typické	9

Klimatické pomery:

Podľa Atlasu podnebia (Konček, 1958) sa územie katastra nachádza v nasledovných klimatických oblastiach a podoblastiach:

C1 – oblasť chladná, okrsok mierne chladný, s júlovou teplotou 12-15°C.

Klimaticko-geografickým typom územia je typ s horskou klímou chladnou až studenou.

Priemerné teploty vzduchu boli podľa najbližšej meteorologickej stanice v Zuberici nasledovné:

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
-5,0	-3,4	0,5	5,7	10,8	14,0	15,5	14,9	11,7	6,8	2,1	-2,0	6,0
Priemerný úhrn zrážok podľa zrážkomernej stanice v Hutách												
48	52	57	58	90	129	137	112	80	66	63	49	941
Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou v Hutách												
27,0	25,3	18,4	4,9	0,2	-	-	-	0,3	1,8	7,6	17,0	102,5

Rastlinstvo a živočíšstvo:

Fytogeograficky (Futák, 1966) patrí riešené územie do oblasti západokarpatskej flóry (Carpathicum occidentale), obvodu východobeskydskej flóry a okresu Západné Beskydy.

Z geobotanického hľadiska (Michalko a kol., 1986) sa v riešenom území nachádzajú nasledovné jednotky:

Jedľové a jedľovo-smrekové lesy (Abietion, Vaccinio-Abietion) (PA) sa vyskytujú na nenasýtených až podzolovaných kamenistých hnedozemiach, najčastejšie na kyslých horninách. Táto jednotka sa vyskytuje v bezbukovom geografickom variante. V pôvodnom zložení mala prevahu jedľa biela, primiešaný bol smrek obyčajný, vtrúsený smrekovec opadavý a borovica sosna, z listnáčov jarabina vtáčia, javor horský, jelša sivá a výnimočne buk lesný. Vo fytocenózach sú významné Clematis alpina, Valeriana tripteris, Cirsium erisithales. Poa stiriaca, Carex alba. Sú to najčastejšie produkčné lesy s funkciou pôdochrannou. Porasty sú viacmenej jednovrstvové. Prírodná obnova nebýva najlepšia.

Bukové lesy kvetnaté (F) sa vyskytujú v podhorskom a horskom stupni na všetkých geologických podložiach. Pôdy sú hlboké, humózne, s bohatým bylinným podrastom. V drevinovom zložení sa nachádza dub zimný, javor horský, javor mliečny, brest horský, lipa malolistá, jaseň štíhly, zriedkavo smrek obyčajný.

Bukové kyslomilné lesy horské (Fm) vyskytujú sa na všetkých geologických podložiach. Tvorí ich bohatý súbor spoločenstiev smrekovo-bukovo-jedľových lesov. Je tu chladnejšia klíma a humifikácia je spomalená. Hromadí sa surový humus, pôdy podzolujú. Z drevín sa tu vyskytuje jedľa, buk, smrek. Jednotlivo môže byť vtrúsený javor horský, smrekovec, borovica, jarabina vtáčia a breza bradavičnatá. V krovinnom podraste sa vyskytuje zemolez čierny, ruža alpínska, ríbezľa skalná, rakyta, baza červená, kalina a iné. Z pôd prevládajú hnedé pôdy nenasýtené, môžu byť aj podzoly.

Z hľadiska živočíšnych regiónov patrí územie do regiónu Západných Karpát, ich vonkajšieho obvodu a západného beskydského okruhu.

4.3.2. Súčasná krajinná štruktúra

Lesná vegetácia:

Lesy sa nachádzajú v súvislejšej miere v severnej časti katastra obce Malé Borové. Sú to hlavne lesy ihličnaté, ale veľké plochy zaberajú aj zmiešané lesy. V drevinovom zložení v ihličnatých lesoch prevláda smrek obyčajný, dopĺňa ho jedľa biela, borovica sosna a smrekovec opadavý. Z listnáčov tu možno nájsť najmä topoľ osika, jelša sivá, breza ovisnutá, buk lesný a javor horský. Viaceré lesy vznikli na pôvodne inak využívaných plochách, ktoré po opustení postupne zarástli lesom. Vytvorila sa tak pestrá mozaika viacerých sukcesných štádií lesa. Biotopy patria k smrekovým lesom čučoriedkovým, vysokobylinným a podmáčaným.

Nelesná drevinová vegetácia (NDV):

Na území katastra sa nachádzajú rozsiahle plochy NDV charakteru lesa, ktoré sa čiastočne prekrývajú s predošlou kategóriou. Miestami sú to roztrúsené výskyty na plochách pasienkov. Drevinové zloženie zodpovedá oblasti – smrek, borovica, jelša, čremcha, breza, vrby – purpurová, trojtyčinková, rakyta, topoľ osika. Z krovín baza, hloh, kalina obyčajná, krušina jelšová, šípka, trnka.

Trvalé trávne porasty:

Trvalé trávne porasty možno rozdeliť na pasienky a lúky. V katastri sú obe zastúpené. Nachádzajú sa tu v rôznych štádiách prirodzenosti. Veľká plocha pod Prípormi bola v minulosti využívaná pravdepodobne pre salaš oviec a dnes sa tu vo zvýšenej miere nachádzajú druhy nitrofilnejšie. Nájdeme tu zástupcov druhov Rumex, Urtica, Galeopsis tetrahit, Ranunculus apod. V okrajových častiach pozdĺž stromov sú spoločenstvá prirodzenejšie aj s výskytom druhov ako Platanthera bifolia a Gymnadenia conopsea. Väčšie plochy kosených lúk sa nachádzajú vo všeobecnosti na temenách pahorkatiny, kde nie je prudký sklon svahu na strojové kosenie. V okolí obce sú lúky individuálne obhospodarované a na prudších svahoch niekedy aj zanedbané a tým prirodzenejšie.

Orná pôda a trvalé kultúry:

Orná pôda v katastri sa nachádza v okolí obce na svahoch v úzkych pásoch kde sa strieda s lúkami. Nenachádzajú sa tu plochy meliorované. Úrodnosť zodpovedá severu Slovenska, najlepšia bonita je 7 a teda v katastri nie je zo zákona chránená pôda.

Špeciálne štruktúry:

Medzi tieto štruktúry sme zaradili plochy podmáčané, prameniská a sprievodné biotopy vodných tokov. V tomto prípade ich spoločným menovateľom je pôsobenie vody pri ich vzniku. Tieto plochy výrazne zvyšujú biodiverzitu územia a sú často aj biotopmi chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov. Charakteristickými spoločenstvami tu sú podmáčané lúky horských a podhorských oblastí.

Z druhov bežne sa na podmáčaných miestach vyskytujúcich možno spomenúť *Salix cinerea*, *Salix purpurea*, *Betula verrucosa*, *Alnus incana*, *Picea excelsa*, *Salix fragilis*, *Salix caprea*. Z bylín možno nájsť *Scirpus silvaticus*, *Equisetum palustre*, *Myosotis palustre*, *Carex flava*, *Carex davalliana*, *Juncus effusus*, *Ranunculus acris*, *Potentilla palustris*, *Cynanchum vincetoxicum*, *Filipendula ulmaria*, *Angelica sylvestris*, *Eriophorum* ale aj chránené *Dactylorhiza maculata*, *Epipactis palustris*, *Gymnadenia conopsea* a iné.

Vodné toky:

Vodné toky sú takisto osobitnou kapitolou dôležitou pre hygienu krajiny. Biotopy patria k horským vodným tokom. Sviniarsky potok aj s krátkymi prítokmi pramení priamo v katastri a hlboko sa zarezáva do paleogénu tejto časti pohoria. Sprevádza ho prirodzená vegetácia tejto časti Slovenska (vrba purpurová, v. krehká, v. popolavá, jelša sivá ap.).

Vegetácia v obci:

Malé Borové je typické svojou rozptýlenou zástavbou a plynulým prechodom do okolitej krajiny. Z toho vyplýva aj rozmiestnenie drevinovej vegetácie v obci. Keďže verejných priestorov je málo, vegetácia sa nachádza väčšinou v súkromných záhradách. Najčastejšími druhmi tu sú lipa, jaseň štíhly, smrek obyčajný, topoľ osika. Hlavnou líniou prebiehajúcou prakticky celou obcou je línia vodného toku Sviniarsky potok, na ktorý sa viažu brehové porasty vrúb, osiky, jelše sivej ale aj smreka obyčajného.

Sídelné a technické prvky (antropogénne prvky):

Obec nemá priemyselné a poľnohospodárske objekty. Malé Borové je využívané vo veľkej miere na chalupárske účely ľuďmi z celého Slovenska.

4.3.3. Ochrana krajiny a významné krajinárske a ekologické štruktúry

Chránené územia prírody a krajiny:

- územná ochrana prírody

Z veľkoplošných chránených území sa momentálne na území katastra Malé Borové nenachádza žiadne. Pripravený je návrh Národného parku Chočské vrchy, ktorého ochranné pásmo by v prípade vyhlásenia pokrylo celé územie katastra.

- chránené druhy (druhovú ochranu)

Chránené druhy rastlín aj živočíchov možno nájsť na viacerých miestach katastra. Pre ich ochranu je dôležitá osвета príslušných orgánov ako aj vzdelanostná úroveň obyvateľstva. V katastri sú bežné chránené druhy rastlín ako *Gladiolus imbricatus*, *Dactylorhiza maculata*, *Gymnadenia conopsea*, *Epipactis palustris*. Zo živočíchov je kataster bohatý na možnosti hniezdzenia vtákov, vyskytujú sa tu aj chránené obojživelníky, plazy a cicavce a iné skupiny fauny.

- ochrana drevín

V rámci intravilánu sa zriedkavo nachádzajú významnejšie jedince lipy veľkolistej v hornej časti obce a pri niektorých záhradách. Priama ochrana drevín rastúcich mimo les dosahujúcich potrebné parametre vyplýva zo zákona o ochrane prírody a krajiny.

- územné systémy ekologickej stability (ÚSES)

Regionálny ÚSES vyčleňuje priestor Malého Borového ako územie s vhodnou krajinnou štruktúrou. V rámci riešenia územného plánu navrhujeme miestne biokoridory popri všetkých vodných tokoch. Interakčné prvky prepájajú pôsobenie ostatných prvkov ÚSES na okolitý priestor a sú navrhované na prechodných biotopoch medzi lesmi a pasienkami a na biotopoch s prirodzenejším druhovým zložením. V katastri zaberajú pomerne veľkú plochu.

Prírodné zdroje:

- ochrana lesných zdrojov

Ochrana lesných zdrojov je zabezpečená lesným zákonom. V katastri sa nachádzajú hospodárske lesy s kyslými smrečinami s jedľou a bukom. Uplatňuje sa tu smrekové hospodárstvo kyslých stanovišť vysokých polôh. Vo forme hospodárskeho spôsobu prevažuje maloplošný holorubný a podrastový spôsob. Porasty sú väčšinou viacetážové a rôznoveké. Hlavnou cieľovou hospodárskou drevinou je smrek s primiešanými jedľou, bukom, smrekovcom a cennými listnáčmi. Aj v súčasnom drevinovom zložení prevláda smrek, vyskytuje sa tu aj jedľa, buk, borovica, javor horský. Pri vodných tokoch a na podmáčaných lokalitách možno pozorovať porasty jelše sivej a brezy.

- ochrana pôdných zdrojov

Chránenou pôdou v zmysle zákona o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu je pôda s najlepšou bonitou v katastri a pôda s vykonanými investičnými zásahmi. Najlepšou bonitou v katastri je bonita 7.

- ochrana genofondových zdrojov

Za genofondové plochy môžeme považovať plochy biotopov s genofondovo významnými druhmi. Na území katastra sem patria vybrané plochy lúk a pasienkov príliš neovplyvnené hospodárením, priestory pramenísk vodných tokov, niektoré podmáčané a mokradné lokality ako aj zachovalé lesné porasty na nedostupných miestach a porasty využívané na zber semena pre les.

Pamiatkový fond a významné krajinné štruktúry:

Najvýraznejšou krajinárskou štruktúrou viditeľnou z katastra Malého Borového je pohľad na časť Západných Tatier v oblasti Sivého vrchu. Za štruktúru krajiny možno považovať aj typ vidieckeho osídlenia typický pre tieto tri susediace obce na severnom okraji okresu Liptovský Mikuláš.

Ekologicky významné segmenty:

Ekologicky najvýznamnejšie lokality katastra budú v rámci návrhovej časti územného plánu navrhnuté na prvky miestneho ÚSES – územného systému ekologickej stability.

Prírodné stresové javy (geodynamické javy):

- eróznno-akumulačné javy

Územie sa nachádza na vážskej strane hranice povodí Oravy a Váhu a vzhľadom k tomu, že je blízko rozvodia prevládajú tu denudačné procesy nad akumuláčnými. Kotlinová časť katastra patrí do Zuberskej brázdy, tvorená je paleogénom, ktorý je málo odolný erózií.

Z druhov erózie sa tu vyskytuje najviac výmoľová erózia gravitujúca k vodným tokom.

Sekundárne stresové javy:

- zaťaženie prostredia pachom a hlukom

Nie je takmer žiadne – neexistuje tu veľkochov hospodárskych zvierat a končí tu cesta.

- kontaminácia pôdy

Kontaminácia pôdy sa môže vyskytnúť len v lokálnych prípadoch pri individuálnej nedbalosti ľudí.

- znečistenie vôd

Vzhľadom k tomu, že obec nemá čistiareň odpadových vôd, je práve takéto znečistenie možné. Riešením je vybudovanie dostatočnej čistiarne odpadových vôd.

- znečistenie ovzdušia a poškodenie vegetácie imisiami

Medzi tieto územia patria najmä lesné porasty v katastri obce ovplyvnené diaľkovým prenosom imisíí. Poškodenie však nie je vážne a strata ihličia je v únosnej miere prevažne v druhom stupni defoliácie.

Zdroje sekundárnych stresových javov:

- zdroje znečistenia ovzdušia

Pochádzajú z území mimo katastra aj mimo územia Slovenska.

Pásma hygienickej ochrany (PHO) technických objektov:

- Pri líniových prvkoch je ich ochranné pásmo závislé od druhu, veľkosti a intenzity prenosu. Pre vedenia VVN 400 kV predstavuje 25m na obe strany od krajného vodiča, pre napätie 220 kV 20 m od krajného vodiča a pre napätie 22 kV 10m od krajného vodiča. Cesta prvej triedy má ochranné pásmo 25 m kolmo na os cesty po oboch stranách vozovky, cesta III.triedy má ochranné pásmo 18 m kolmo od osi vozovky. Skládky odpadu majú ochranné pásmo od 300 do 500 m. Poľné hnojisko má ochranné pásmo 100 m.
- Cintoríny majú ochranné pásmo 50 m v prípade, že v obci nie je vodovod.

4.4. KRAJINNOEKOLOGICKÁ SYNTÉZA

Pre územie katastra bola vykonaná syntéza druhotnej a terciálnej krajinej štruktúry. Na základe superpozície vplyvov a pôsobení prvkov uvedených štruktúr boli vyčlenené najprv základné kvázi-homogénne jednotky krajiny. Pre účely územného plánu boli niektoré z nich zlučované do vyšších jednotiek na princípe chorickom.

4.5. KRAJINNOEKOLOGICKÁ INTERPRETÁCIA

4.5.1. Estetické vnímanie krajiny

Možno charakterizovať ako pôsobenie usporiadania prírodnej scenérie na určitom území z hľadiska estetického vnímania (podľa Forman, Godron: Krajinná ekológia). Veľkosť takéhoto priestoru je v zásade veľmi rôznorodá. Ak vychádzame z praktického postoja, musíme zobrať do úvahy jednak základnú konfiguráciu terénu, z ktorej vyplýva viditeľnosť určitého územia a na druhej strane rôznorodosť a atraktívnosť takto videnej krajiny. Estetika, hoci je v konečnom dôsledku subjektívna, má samozrejme svoje vlastné kritériá podľa ktorých sa dá rámcovo vyjadriť kvalita daného objektu t.j. v našom prípade krajiny.

Krajinu v priestore Huty, Veľké Borové a Malé Borové možno charakterizovať ako esteticky nadpriemerne atraktívnu. Esteticky významné prvky sú horské masívy, pahorkatinová krajina, typ vidieckeho osídlenia a čiastočne aj spôsob obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy. Práve vzájomná kombinácia uvedených faktorov na pomerne malom území zvyrazňuje významný rekreačný potenciál tejto oblasti. Nejedná sa však o masovú rekreáciu, ale o rekreáciu v kludnom horskom prostredí pre načerpanie ďalších síl s možnosťami vychádzok do prírody – národné prírodné rezervácie Kvačianska a Prosiecka dolina, s možnosťou cykloturistiky, poľovníctva, návštev blízkych centier na Orave a na Liptove. V zime bežkovej turistiky alebo blízkeho lyžovania v známych centrách v Zuberici a na Liptove.

4.5.2. Environmentálne problémy

Hlavné environmentálne problémy katastra:

- riešenie čistenia odpadových vôd
- riešenie zberu a ukladania odpadov
- riešenie zimného vykurovania
- degradácia niektorých mokradňných a podmáčaných spoločenstiev pasením dobytkom
- lokálna erózia brehov vodných tokov spôsobená dobytkom
- miestne výsypy odpadov v prírode

4.6. KRAJINNOEKOLOGICKÉ HODNOTENIE

4.6.1. Navrhované činnosti a využívanie

Existujúce činnosti a využívanie plôch v rámci katastra sú kvôli jednoduchosti zobrazenia na mape delené na základe súčasnej štruktúry krajiny do nasledovných oblastí:

L – lesné hospodárstvo

D – dreviny a kroviny vo voľnej krajine

P – lúčne a pasienkové hospodárstvo

S – špeciálne plochy (rašeliniská, mokrade, podmáčané plochy, vodné plochy, brehové porasty)

R – orná pôda

Z – záhrady a cintoríny

U – urbanizmus (bývanie, poľnohospodárska výroba, iná výroba, cestovný ruch)

N – narušené plochy (ČOV, skládky zemín, poľné hnojiská)

Hlavné socioekonomické záujmy v území sú nasledovné: lesné hospodárstvo, poľnohospodárstvo, urbanizmus, cestovný ruch, vodné hospodárstvo, ochrana prírody a krajiny, poľovníctvo a rybárstvo, doprava a energetika.

Navrhované využívanie plôch vychádza väčšinou zo súčasného určenia plôch, v prípade ekologickej nevhodnosti sú navrhované regulatívy na elimináciu nežiadúcich činností resp. čo najväčšie zníženie ich pôsobenia.

4.6.2. Environmentálne a iné limity

Environmentálne aj legislatívne limity sú spracované pre každú zložku komplexnej jednotky katastra, takým spôsobom, že pre celú jednotku bude platiť súhrn limitov a regulatívov podľa prítomnosti zložiek, funkcií a záujmov. Prehľadová tabuľka určí jednoznačne zloženie individuálnych komplexných jednotiek a teda aj aplikáciu limitov na konkrétne miesto na mape.

Abiotické limity:

V značnej miere predstavujú už rešpektované limity, ktorých výsledkom je druhotná štruktúra krajiny. Patrí sem reliéf terénu – najmä sklon a expozícia, vodné toky, zosuvné územia, podmáčané lokality, druh pôdy apod. Tieto limity obmedzujú činnosti na miestach, kde sa vyskytujú. Strmé neprístupné svahy predurčujú územie na lesné hospodárstvo, miernejšie na poľnohospodárstvo, kvalita pôdy pre ornú pôdu, sklon a expozícia svahu, prítomnosť vody pre urbanizmus atd.

Limity súčasnej krajinnej štruktúry:

Súčasná krajinná štruktúra je stav krajiny premenlivý v čase. Má viacmenej stabilný ráz v závislosti od vývojového obdobia civilizácie. Zmenou spoločenských pomerov môže dôjsť k zmenám požiadaviek na využívanie krajiny, ako je to badať aj v niektorých oblastiach Slovenska. V dávnejšej minulosti intenzívnejšie využívané priestory Zubereckej brázd na poľnohospodárstvo boli v čase predošlého režimu redukované. Vytvorili sa ucelenejšie celky rýchlejšie strojovo obrábatel'né. Na druhej strane miesta nedostupné pre stroje boli mnohokrát ponechané na viacmenej prirodzený vývoj. Dnes mnohé z nich predstavujú významné krajinárske prvky s viacerými funkciami. Z hľadiska ochrany biodiverzity krajiny ich budeme považovať za limitujúci faktor. Podľa rozdelenia v kapitole 4.6.1. je zvlášť citlivo treba pristupovať k javom z oblasti „S“ a „D“ aj keď nemajú vyšší legislatívny stupeň ochrany.

Limity a regulatívy vyplývajúce z ochrany krajiny:

Ochrana krajiny spadá do rámca ochrany prírody v zmysle platného zákona. Limitom pre vyhlásenie územia za chránené je splnenie predpokladov daných zákonom o ochrane prírody a krajiny. Teda existujúce chránené územia v katastri (národný park TANAP, návrh NP Chočské vrchy) majú svoje limity zakotvené v znení zákona vrátane prvkov ÚSES (biocentrá, biokoridory). Novonavrhované prvky ÚSES sú miestneho charakteru – biokoridory, biocentrá a interakčné prvky. Prehľadne to možno znázorniť nasledovne:

Limity:

Biocentrum – prítomnosť ekosystémov vytvárajúcich trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev

Biokoridor – možnosť migrácie a výmeny genetickej informácie živých organizmov a ich spoločenstiev

Interakčný prvok – možnosť priaznivého pôsobenia na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom

Národná prírodná rezervácia – piaty stupeň ochrany podľa zákona o ochrane prírody a krajiny

Národný park – tretí stupeň ochrany podľa zákona o ochrane prírody a krajiny

Ochranné pásmo národného parku – druhý stupeň ochrany podľa zákona o ochrane prírody a krajiny

Regulatívy:

Biocentrum – chrániť ekosystémy a zachovať prirodzený vývoj spoločenstiev bioty v tomto území a dodržať dlhodobé ciele ochrany

Biokoridor – podpora a umožnenie prirodzeného vývoja organizmov a ich spoločenstiev, zabránenie vzniku bariér ich migrácie resp. eliminácia existujúcich

Interakčný prvok – zachovanie prvku v štruktúre krajiny

Národná prírodná rezervácia – program starostlivosti alebo program záchrany chráneného územia, ak bol spracovaný

Národný park – program starostlivosti alebo program záchrany chráneného územia, ak bol spracovaný

Ochranné pásmo národného parku – program starostlivosti alebo program záchrany chráneného územia, ak bol spracovaný

Limity a regulatívy vyplývajúce zo stresových faktorov, rezortných záujmov v krajine a funkcií krajinných štruktúr:

Limity:

Lesné hospodárstvo – zaradenie lesov do príslušnej kategórie a hospodárskeho súboru lesných typov na základe prírodných daností

Poľnohospodárstvo – úrodnosť, dostupnosť, sklonovitosť, obrábateľnosť pozemkov, druh pozemkov

Vodné hospodárstvo – kvalita vodného zdroja, hydrogeologické pomery, smer prúdenia podzemnej vody, výskyt prvkov ohrozujúcich vodné zdroje v hydrologickom povodí

Ochrana prírody – okrem prípadov časti 6.2.3. pre javy v tzv. voľnej krajine osobitne nechránené platí všeobecný limit prvého stupňa ochrany prírody a krajiny zo zákona

Urbanizmus – pomery reliéfu, základových pôd a podložia, expozícia k svetovým stranám, lokalizácia pri prístupovej ceste, zdroje energií a možnosti riešenia odpadového hospodárstva

Cestovný ruch – atraktivita prostredia, čistota prostredia, dostupnosť, úroveň a šírka služieb

Poľovníctvo a rybárstvo – úživnosť revíru, stavy poľovnej zvere a predátorov, uplatňovanie iných funkcií lesa

Doprava a energetika – terénne pomery, prítomnosť chránených území na trase línii

Funkcia tvorby krajiny – významnosť prvku z hľadiska vzťahu dominantnosti a vzácnosti v krajine

Funkcia biodiverzity – rôznorodosť rastlinných a živočíšnych druhov a ich biotopov

Regulatívy:

Lesné hospodárstvo – platný lesný hospodársky plán so stanoveným tvarom lesa, obnovnou dobou, spôsobom a formou hospodárenia, obnovným a cieľovým druhovým zložením; nutné je dodržiavanie hygieny porastov, snažiť sa o aplikáciu ekologických metód v lesnom hospodárstve – väčšie používanie jemných hospodárskych postupov ako je výberková a podrastová forma hospodárskeho spôsobu, pri lesnej ťažbe a výchovných zásahoch rešpektovanie doby vyváždzania mláďat, individuálne vynechanie hniezdnych stromov z výrubu apod.

Poľnohospodárstvo – uplatnenie vhodnej intenzity hospodárenia podľa prírodných hodnôt lokality, snažiť sa o aplikáciu ekologického poľnohospodárstva – nepoužívanie chemického hnojenia, nepoužiť strojovú techniku pri obhospodarovaní podmáčaných plôch na lúkach a pasienkoch – uplatňovanie individuálneho prístupu

Vodné hospodárstvo – podmienky stupňa pásma hygienickej ochrany vodného zdroja,

Ochrana prírody – obzvlášť citlivo treba pristupovať v prípadoch plôšok zaradených do kategórie „S“ a „D“, ktoré významne prispievajú k diverzite krajiny. Tu je nevyhnutný individuálny prístup podľa druhu možného vplyvu.

Urbanizmus – jednotlivé stavebné a environmentálne normy

Cestovný ruch – zámery a koncepcie cestovného ruchu, ľudský potenciál pre poskytovanie služieb

Poľovníctvo a rybárstvo – umožniť existenciu predátorov, poľovné právo vykonávať len ako doplnok a pomoc prirodzenému režimu ekosystémov oblasti

Doprava a energetika – odborové koncepcie

Funkcia tvorby krajiny – zachovanie prvku v rámci krajinnej štruktúry, neničiť brehové porasty

Funkcia biodiverzity – vo väčšine prípadov ponechať prirodzenému vývoju v rámci existujúceho typu krajinnej štruktúry, neodvodňovať umelými zásahmi do pôdy, nevyrubovať krovitú a stromovú vegetáciu, individuálne možno umožniť regulované zásahy pod dohľadom štátnej ochrany prírody

4.7. KRAJINNOEKOLOGICKÝ PLÁN – EKOLOGICKY OPTIMÁLNE PRIESTOROVÉ USPORIADANIE A VYUŽÍVANIE ÚZEMIA

4.7.1. Alternatívny ekologický výber

Tento výber bol vykonaný párovým porovnávaním pri tvorbe komplexných jednotiek. Priorita bola daná prvku s najväčším absolútnym stupňom významnosti. Prípád, keď by boli dva protipôsobiacie prvky rovnako významné v riešenom území nenastal.

4.7.2. Krajinnoekologický plán

Návrh funkčného a priestorového usporiadania územia

Pri riešení návrhu funkčného a priestorového usporiadania územia sme vychádzali zo súčasnej krajinnej štruktúry, ktorá je odrazom dlhodobého hospodárenia v krajine a pravdivo

odráža vzťah človeka k nej. Ďalším východiskom boli rôzne odvetvové záujmy ako je ochrana prírody, vodné hospodárstvo, lesné hospodárstvo, poľnohospodárstvo, urbanizmus, rekreácia a cestovný ruch. Dôraz bol v tejto časti územného plánu kladený na hľadiská ochrany prírody, z ktorých vyplynulo aj navrhovanie nových prvkov územného systému ekologickej stability. Navrhované boli miestne biocentrá, biokoridory a interakčné prvky.

Riešenie pozostáva z kombinácie skupinových a individuálnych kritérií, na základe ktorých boli vytvorené jedinečné kombinácie faktorov. Jedna komplexná jednotka teda znamená jednu kombináciu faktorov, pričom samozrejme sa v danom priestore môže ľubovoľný počet krát opakovať.

Nasledovná tabuľka ukazuje všetky kombinácie faktorov. (Skratky: BKnr – biokoridor nadregionálny, BCnr – biocentrum nadregionálne, BCr – biocentrum regionálne, BCm – biocentrum miestne, BKm – biokoridor miestny, IP – interakčný prvok)

Pre praktické účely a pre zjednodušenie výstupu je vytvorená mapa zvýrazňujúca najdôležitejšie miesta v katastri z ekologického hľadiska. Je to forma mapy tzv. krajinnokoekologického plánu kde sú vyznačené biocentrá, biokoridory a interakčné prvky v území. Uvedené plochy tvoria základ ekologickej stability krajiny v riešenom území a významnejšie zasahovanie do nich musí byť konzultované s príslušným orgánom ochrany prírody a krajiny.

komplexná jednotka	názov SKŠ	ÚSES	národný park návrh	ochranné pásmo NP návrh	národný park stav	rezervácia	kategória lesa	PHO vody	intravilán	Percento výmery
D02	dreviny nad 50	IP		Chočské vrchy OP			HL			1%
D04	dreviny nad 50	IP		Chočské vrchy OP						1%
D09	dreviny 20 - 50			Chočské vrchy OP			HL			1%
D10	dreviny do 20	IP		Chočské vrchy OP			HL			3%
D14	dreviny 20 - 50			Chočské vrchy OP						3%
D14	dreviny do 20			Chočské vrchy OP						8%
D15	dreviny 20 - 50	IP		Chočské vrchy OP						3%
D15	dreviny do 20	IP		Chočské vrchy OP						3%
D17	dreviny 20 - 50			Chočské vrchy OP						0%
D19	dreviny 20 - 50			Chočské vrchy OP					Malé Borové	0%
L01	les ihličnatý			Chočské vrchy OP			HL			1%
L01	les zmiesany			Chočské vrchy OP			HL			1%
L02	les ihličnatý	IP		Chočské vrchy OP			HL			8%
L02	les listnatý	IP		Chočské vrchy OP			HL			0%
L03	les ihličnatý	IP		Chočské vrchy OP			HL			5%
L05	les ihličnatý	IP		Chočské vrchy OP			HL			1%
L06	les ihličnatý			Chočské vrchy OP						3%
L07	les ihličnatý	IP		Chočské vrchy OP						5%
L08	les ihličnatý	IP		Chočské vrchy OP						1%
P01	pasienok			Chočské vrchy OP			HL			3%
P03	pasienok			Chočské vrchy OP						19%
P05	pasienok			Chočské vrchy OP					Malé Borové	0%
P11	lúka			Chočské vrchy OP						7%
P13	lúka			Chočské vrchy OP					Malé Borové	1%
R01	lúka - orná pôda			Chočské vrchy OP						12%
R02	lúka - orná pôda			Chočské vrchy OP					Malé Borové	1%
S02	brehový porast	BKm		Chočské vrchy OP						3%
S03	brehový porast	BKm		Chočské vrchy OP					Malé Borové	0%
U03	bývanie domy			Chočské vrchy OP					Malé Borové	3%
U07	ruđerál			Chočské vrchy OP					Malé Borové	0%

U07	zástavba iná			Chočské vrchy OP					Malé Borové	0%
U09	cesta asfalt			Chočské vrchy OP						0%
U10	cesta asfalt			Chočské vrchy OP					Malé Borové	0%
U10	cesta štrk			Chočské vrchy OP					Malé Borové	0%
Z02	cintorín			Chočské vrchy OP					Malé Borové	0%

4.7.3. Krajinnoekologické opatrenia

Uvedené opatrenia sa vždy konkrétne viažu na vyššie vyčlenené zóny územia ak nie je uvedené inak.

- opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity
  - uvedené opatrenia sú vlastne výstupom územného systému ekologickej stability. Opatrenia sú navrhované v rámci regulatívov pre jednotlivé činnosti a spôsoby využívania krajiny. Tu možno spomenúť, že vedúcim motívom bolo navrhovať významné a perspektívne prvky do systému ÚSES aby sa tak aspoň čiastočne zabezpečila ich ochrana a čo najviac ich prirodzený vývoj.
- opatrenia na ochranu prírodných a kultúrno-historických zdrojov
  - k prírodným zdrojom v území katastra patria zdroje pitnej vody, podmáčané a mokradné lokality, poľnohospodárska pôda, lesy. Každý z týchto zdrojov zahŕňa pod seba ešte podmnožinu čiastkových zdrojov ako napr. v lesoch je to okrem drevnej hmoty aj poľovná zver, ktorá tu má svoje útočisko, genofondové zdroje apod. Ochrana prírodných zdrojov je vlastne implicitne zahrnutá v ochrane prvkov, ktoré sú ich nositeľmi.
- opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva
  - potrebné je najmä riešenie odpadového hospodárstva a čistiarne odpadových vôd
- opatrenia na zachovanie a udržiavanie vegetácie v sídlach
  - vegetáciu v obci doporučujeme udržiavať prinajmenšom v súčasnom stave. Rezervy možno pozorovať miestami pri vodnom toku, ale ináč tento stav vzhľadom k charakteru obce je vyhovujúci.
- opatrenia na zmiernenie pôsobenia stresových javov
  - stresové faktory v území nie sú výrazné. Niektoré súvisia s chovom hospodárskych zvierat a následnými javmi (zošľapávanie, miestna erózia), ďalšie súvisia s turistikou (odpady v krajine, cyklotrasy a miestna erózia).
- opatrenia na zlepšenie pôsobenia štruktúry vnímanej krajiny
  - štruktúra vnímanej krajiny je vysoko nadpriemerná z pohľadu Slovenska.

5. STAV ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA V OBCI.

Stav životného prostredia sčasti je poznačený investičnými zásahmi človeka do krajiny a jeho aktivitami v krajine. Kataster Malého Borového z celoslovenského hľadiska možno označiť ako stredne urbanizovaný. Jeho časť je poznačená socio-ekonomickými zásahmi človeka, ktoré v menšej miere ovplyvnili vzhľad krajiny a kvalitu prírodného prostredia.

Ovzdušie

Obec nie je plynofikovaná a ani sa zatiaľ nepočíta v budúcnosti s jej plynofikáciou. Vzhľadom k nízkej obývanosti domov, prítomnosť spalín z tuhého paliva nie je v ovzduší citeľná.

Voda

Kvalita pitnej vody nie je ohrozovaná.

Kanalizácia v obci nie je vybudovaná, čím je ohrozovaný miestny tok potenciálnym znečistením kanalizačnými výpusťami z rodinných domov a chalúp

V tokoch nie sú znateľné procesy degradácie pod vplyvom nadmerného znečistenia. Predpokladáme, že znečistenie je v takom rozsahu a takého charakteru, že sú ho schopné toky v rámci svojich samočistiacich procesov eliminovať.

Doprava

Doprava je tu len miestna a jej frekvencia je v súčasnosti veľmi malá.

Odpadové hospodárstvo

Uskladnenie tuhého komunálneho odpadu produkovaného obcou je zabezpečené od 24.10.2000 na skládke TKO v Partizánskej Ľupči.

V okolí intravilánu a obci najmä pri potoku sa nachádzajú drobné divoké skládky odpadu.

Urbanistická zástavba

Vzhľadom na svoju históriu vzniku, obec sa vyvíjala postupne ako reťazová zástavba v závislosti ako vznikali jednotlivé „hĺby“. V zásade sa jej štruktúra zástavby sa formovala ponad Sviniarsky potok tak, ako to umožňoval terén po okolitých svahoch.

Nevýrazné centrum obce sa nachádza približne v jej západnej časti.

Štruktúra zástavby je zachovalá. Nachádza sa tu veľa zachovalých dreveníc v pôvodnom stave.

6. ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ PREDPOKLADY ROZVOJA OBCE

6.1. OBYVATEĽSTVO

6.1.1. HISTORICKÝ VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

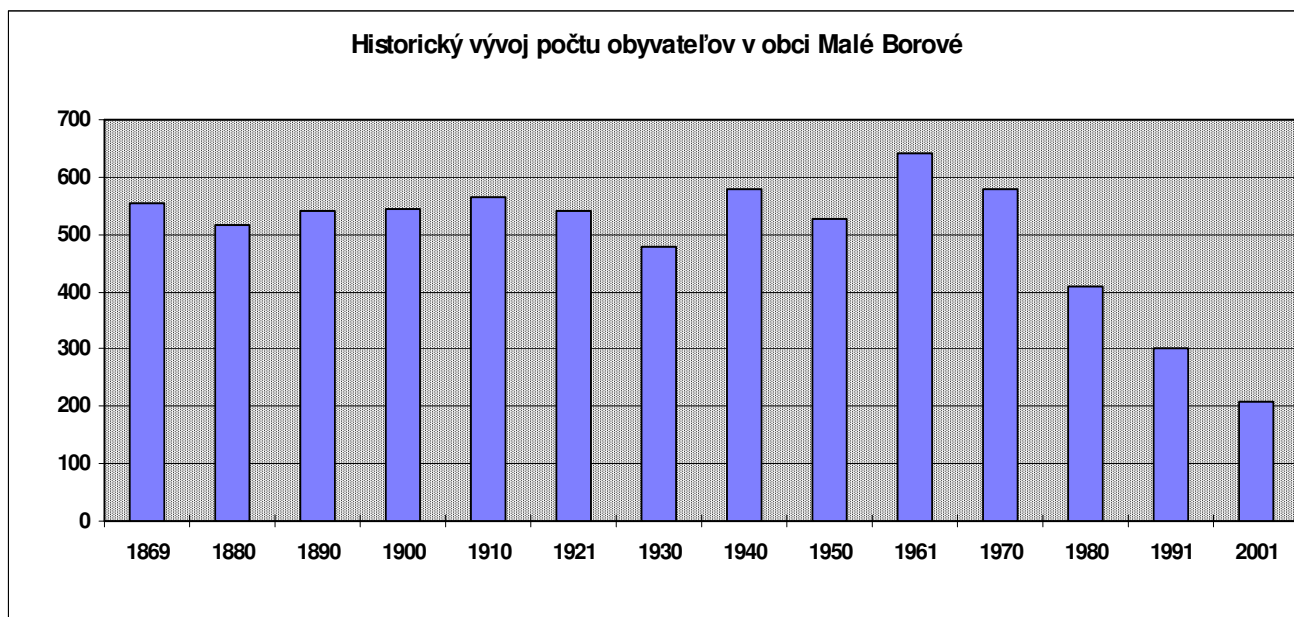
Pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov 2001 (26.5.2001) žilo v obci Malé Borové 209 obyvateľov. Pri katastrálnej výmere 5,83 km² má obec hustotu osídlenia len 34,8 obyvateľov na km².

Od roku 1869 do roku 1970 počet obyvateľov v obci stagnoval, pričom sa pohyboval od 477 v roku 1930 po 641 v roku 1961 (historicky najvyšší počet obyvateľov). Od roku 1961 zaznamenáva obec sústavný pokles počtu obyvateľov.

Obec Malé Borové sa skladá z dvoch základných sídelných jednotiek – samotného Malého Borového v ktorom žilo v rokoch 1950-1991 83,5-89,9% obyvateľov obce a časti Novoť, v ktorej žilo len niečo cez 10% obyvateľov obce (v roku 1991 32 obyvateľov).

Tab.: Historický vývoj počtu obyvateľov v obci Malé Borové v rokoch 1869-2001. (*všetky údaje podľa Sčítania ľudu)

Rok	Počet obyvateľov	Prírastok (úbytok) oproti predchádz. obdobiu	Predchádzajúce obdobie =100,0	Rok 1869=100,0
1869	556	-	-	100,0
1880	517	-39	93,0	93,0
1890	542	25	104,8	97,5
1900	544	2	100,4	97,8
1910	564	20	103,7	101,4
1921	540	-24	95,7	97,1
1930	477	-63	88,3	85,8
1940	579	102	121,4	104,1
1950	528	-51	91,2	95,0
1961	641	113	121,4	115,3
1970	577	-64	90,0	103,8
1980	410	-167	71,1	73,7
1991	301	-109	73,4	54,1
2001	209	-92	69,4	37,6

6.1.2. PRIRODZENÝ A MIGRAČNÝ POHYB V ROKOCH 1993-2000

Za 9 rokov, od roku 1993 do roku 2001 sa v obci živorodilo 12 detí, zomrelo 32 osôb, čo znamená, že prirodzeným pohybom ubudlo 20 obyvateľov (v priemere cca 2 osoby ročne).

Za rovnaké obdobie sa do obce prisťahovalo 24 osôb, vystaňovalo sa 61 obyvateľov, migráciou ubudlo 37 osôb, t.j. viac ako 4 osoby ročne.

Celkove za sledované obdobie ubudlo v obci 57 obyvateľov (viac ako 20% z celkového počtu).

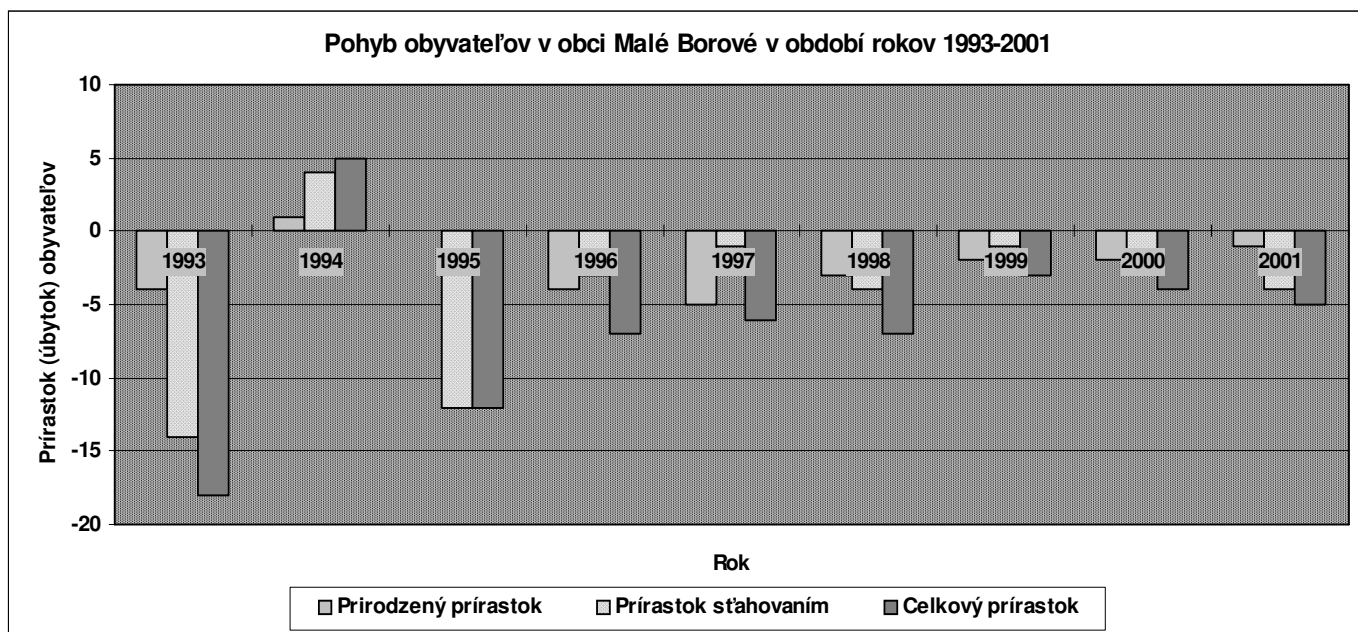
Tab.: Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1993-2001*.

Rok	Živorodení	Zomrelí	Prirodzený prírastok	Prisťahovaní	Vystaňovaní	Prírastok sťahovaním	Celkový prírastok	Počet obyvateľov k 31.12.
1993	1	5	-4	0	14	-14	-18	261
1994	3	2	1	11	7	4	5	266
1995	3	3	0	1	13	-12	-12	254
1996	1	5	-4	1	4	-3	-7	247
1997	0	5	-5	0	1	-1	-6	241
1998	1	4	-3	3	7	-4	-7	234
1999	1	3	-2	1	2	-1	-3	231
2000	1	3	-2	2	4	-2	-4	227
2001	1	2	-1	5	9	-4	-5	222
Spolu	12	32	-20	24	61	-37	-57	

Priemerná miera pôrodnosti 5,5‰ je hlboko pod priemerom SR. Priemerná miera úmrtnosti 14,7‰ je zhruba 1,5 násobok úrovne SR.

Prirodzeným pohybom stratila obec za sledovaných 9 rokov 20 obyvateľov čo je priemerne ročne 9,2‰. Priemerná miera imigrácie 11‰ nedosahuje mieru emigrácie -27‰, obec teda strácala ročne v priemere viac ako 4 osoby 16,9‰.

Celkove obec strácala ročne v priemere viac ako 6 osôb (26,1‰).

6.1.3. VEKOVÁ A POHLAVNÁ SKLADBA OBYVATEĽOV

V roku 1980 dosahoval index feminity v obci 1010, v roku 1991 1038 a v roku 2001 1010.

Zatiaľ čo v roku 1980 bola veková skladba obce ešte pomerne priaznivá, v roku 1991 bola silne nepriaznivá a v roku 2001 už veľmi silne nepriaznivá. V roku 2001 žilo v obci 4,5 násobne viac osôb v poproduktívnom veku ako detí vo veku do 15 rokov.

Za posledných 20 rokov klesol v obci podiel detskej zložky populácie z 27,6% na 8,1%, naopak, vzrástol podiel osôb v poproduktívnom veku o takmer 20% na 37,3%.

Tab. Vývoj podielu osôb podľa veku (v%) a index veku

ROK*	Predproduktívni	Produktívni	Poproduktívni	Index veku
1980	27,6	54,9	17,5	63,7
1991	15,6	55,8	28,6	183,0
2001**	8,1	54,1	37,3	458,8
2001 SR	18,9	62,3	18,0	95,2

*podľa sčítania obyvateľov

**dopočet do 100% nezistených

Podiel osôb v produktívnom veku za uvedených 20 rokov stagnoval, v roku 2001 dosiahol 54,1% a očakáva sa jeho ďalší pokles.

Veková skladba obyvateľstva obce Malé Borové je veľmi nepriaznivá a dosahuje v podstate už nezvratné hodnoty. Znamená to, že bez výrazných vonkajších vplyvov (silná imigrácia mladých ľudí) bude obec naďalej vymierať, pričom sa jej veková skladba bude naďalej rýchle zhoršovať.

6.1.4. NÁRODNOSTNÉ A NÁBOŽENSKÉ ZLOŽENIE OBYVATEĽOV

Z národnostného pohľadu je Malé Borové obcou s dominanciou Slovákov. V roku 2001 tvorili 98,6% obyvateľov, 0,5% osôb sa prihlásilo k českej národnosti, 0,5% k rómskemu pôvodu a 0,5% malo nezistenú národnosť.

Tab.: Národnostné zloženie v roku 2001 (SODB)

Národnosť	Počet obyvateľov
Slovenská	206
Česká	1
Rómska	1
Nezistená	1
Spolu	209

Taktiež z pohľadu náboženského vyznania dominujú veriaci rímsko-katolíci, ktorí tvoria 99,5%, 0,5% osôb má nezistenú vieru.

Tab.: Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženstva v %.

Vyznanie	Počet obyvateľov
Rímskokatolícke	208
Nezistené	1
Spolu	209

6.1.5. VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA A EKONOMICKÁ AKTIVITA

V roku 2001 malo až 52,6% osôb vo veku nad 15 rokov len základné vzdelanie (v roku 1991 dokonca asi 61,8%) z toho 39,6 muži a 66% ženy.

Učňovské vzdelanie bez maturity malo 33,7% osôb (v roku 1991 32,7%).

Spolu s osobami bez školského vzdelania to znamená, že zhruba 90% osôb vo veku nad 15 rokov nemá ani úplné stredoškolské vzdelanie.

Stredoškolské vzdelanie s maturitou získalo 8,9% (v roku 1991 3,9%) a vysokoškolské 1,1% (1991 0,4%). Napriek tomu, že vzdelanostná štruktúra obyvateľstva sa v 90-tych rokoch zlepšila, stále veľmi nepriaznivá.

V roku 1991 zo 137 ekonomicky aktívnych osôb odchádzalo za prácou mimo obec až 121 (88,3%). Najviac osôb odchádzalo za prácou do Liptovského Mikuláša – 29, Veľkého Borového – 16 a Zuberca 10.

Naopak, do Malého Borového dochádzali za prácou 3 osoby z iných obcí.

V roku 2001 žilo v obci 83 ekonomicky aktívnych osôb (24 nezamestnaných). Podľa evidencie úradu práce bolo v obci k 31.12.2002 39 nezamestnaných (z toho 10 žien), čo zodpovedá viac ako 45% miere nezamestnanosti.

Podľa SODB odchádzala väčšina ekonomicky pracujúcich za prácou mimo obec, pričom 21,7% osôb pracovalo v sfére ostatných verejných, sociálnych a osobných služieb, takmer 17% v stavebníctve, takmer 15% v hoteloch a reštauráciách, 11% v priemysle.

6.2. DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

6.2.1. DOMOVÝ FOND

V roku 2001 bolo v obci Malé Borové 125 domov, z toho 79 trvalo obývaných (všetko rodinné domy). V roku 1991 to bolo 124 domov, z toho 94 trvalo obývaných. V roku 1991 bol priemerný vek domov v obci 41 rokov.

6.2.2. BYTOVÝ FOND A OBÝVANOSŤ BYTOV

V roku 2001 bolo v obci 125 bytov, z toho 79 trvalo obývaných (1991 125 a 94). Všetkých 46 neobývaných bytov slúžilo v roku 2001 na rekreáciu.

V roku 2001 malo 34,2% bytov ústredné kúrenie, 67,1% kúpeľňu alebo sprchovací kút, 13,9% automatickú práčku, 12,7% domácností vlastnilo osobný automobil, žiadna osobný počítač.

V roku 2001 malo 45,6% trvalo obývaných bytov 3 alebo viac obytných miestností (v roku 1991 39,4%).

V roku 2001 pripadalo na jeden trvalo obývaný byt 2,65 osoby (1991 3,2 osoby), priemerný byt mal 45,70m² obytnej plochy (1991 46,3m²), 2,57 obytnej miestnosti (1991 2,34). Na jednu obytnú miestnosť pripadalo 1,03 osoby (1991 1,37 osoby), na jednu osobu pripadalo 17,3m² obytnej plochy (1991 14,5m²).

6.3. CELKOVÉ HODNOTENIE

Hlavné funkcie sídla sú:

- Bývanie a individuálna rekreácia v chalupách v kvalitnom prostredí
- Hlavná hospodárska funkcia – sčasti poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo

Umiestnenie v podhorskej oblasti Skorušinských vrchov v blízkosti Chočských vrchov v dostupnosti Roháčov, vodného diela Oravská priehrada a strediska CR Zuberec a Oravice poskytuje priaznivé podmienky pre celoročnú rekreáciu a turistiku. Vzhľadom na veľký počet

zachovaných dreveníc je tu predpoklad kvalitného pobytu pre mladé rodiny s deťmi, ale aj pre staršie generácie – dôchodcovského veku.

Navrhované funkcie sú:

- Cestovný ruch – celoročná turistika a rekreácia

Navrhovaná funkcia dáva predpoklad priaznivého rozvoja obce, t.j. zvýšenie zamestnaneckých príležitostí a teda aj nárast počtu obyvateľov a tým trvalo-udržateľný rozvoj.

Ukazovatele:

Navrhovaný stav objektov rodinných domov predstavuje nárast o 80. Pri obložnosti 3 obyv./rodinný dom je to nárast obyvateľov o cca 240.

Najvyšší počet obyvateľov bol dosiahnutý v r. 1961 – 641 obyvateľov. Súčasný stav je 209 obyvateľov. Rozdiel medzi stavom obyvateľov z r. 1961 a súčtom súčasného stavu a nárastu je 192 obyvateľov. Cca 1/3 domov v obci tvoria chalupy a je predpoklad, že aj na navrhovaných plochách budú značnú časť investorov tvoriť chalupári, ktorí nenaplnia predpokladanú obývanosť objektov.

Vzniká tu tak dostatočná rezerva pre rozvoj obce v oblasti cestovného ruchu.

7. HISTÓRIA A KULTÚRNE HODNOTY PROSTREDIA

Obec vznikla v 16. stor. (Vlastivedný slovník obcí na Slovensku) usadením goralského obyvateľstva z Hornej Oravy. Patrila zemianskej rodine Joobovcov. Na základe ústneho podania pôvodný názov obce bol „Sviňarky (Sviniarska)“, ako sa ešte teraz označuje nižný koniec obce. Názov vznikol pravdepodobne v dobe, keď počas osídľovania postupným kľčovaním vznikali na mieste pôvodných ihličnatých lesov pastviny, kde chovali najmä ošípané.

Vzhľadom na svoju históriu vzniku, obec sa vyvíjala postupne ako reťazová zástavba v závislosti ako vznikali jednotlivé „hřby“.

R.1784 mala 43 domov a 299 obyvateľov, r. 1828 64 domov a 419 obyvateľov.

Obyvatelia sa zaoberali roľníctvom, salašníctvom, výrobou rešiet, opálok, košov, brezových metiel a od 18. stor. aj podomovým sklárstvom.

V osade Novot', ktorá vznikla súčasne s obcou Malé Borové pracovala sklárska huta doložená ešte r. 1840.

Osada mala r. 1784 8 domov a 45 obyvateľov a r. 1828 12 domov a 71 obyvateľov.

V 80. rokoch 19. stor. bola Novot' pripojená k Malému Borovému.

Muži sa zaoberali prevažne podomovým sklárstvom, ženy najmä pracovali na poliach a spracovávali ľan na plátno.

Po druhej svetovej vojne bola v obci aj malovýroba rajbačiek, po ktorých bol veľký dopyt. Pre vlastnú potrebu a potrebu okolitých obcí vyrábali hrable, maselníčky, detské kolisky a drevené putne.

Spojenie s ostatným svetom je veľmi slabé. Do r. 1960 je automobilové spojenie s okresným mestom L. Mikuláš cez Kvačiansku dolinu len na vlastné riziko. Cestné spojenie z Hút do Malého Borového bolo vybudované až v r. 1968 tak, aby autobus mohol premávať až do obce. Až realizácia št. cesty II/584 v r. 1989 umožnila riadne napojenie všetkých troch obcí (Malého Borového, Hút a Veľkého Borového) na Oravu a Liptov. Napriek tomu dostupnosť do Malého Borového ja dodnes veľmi zlá najmä do centra obce, kde dodnes nechodí autobus.

Obec si vybuodovala vodovod r. 1958, elektrifikovaná je od r. 1960.

V obci mali vlastný kraj.

Ešte začiatkom 60. rokoch sa uchovávali zvyky (Novoročné vinše, Na Tri Krále, Fašiangy, Máje, Pálenie Jána a pod.) a obyčaje (pri narodení dieťaťa, úmrtí, pri predaji rožného statka, na Luciu, na Tomáša a pod.). Dnes sa udržujú tradičné zvyky ako sú fašiangy, vianočné koledy, kúpačky na Veľkú noc, stávanie májov.

Drevený kostolík si občania vybuodovali v r. 1958 adaptáciou opusteného domu.

R. 1962-63 je postavená miesto nevyhovujúcej starej školy nová škola. Táto fungovala len do r. 1975. Od tohto roku navštevovali deti školu na Hutách.

Od r. 1981 bola v školskej budove zriadená prevádzka (JRD Kvačany) na výrobu rukavíc.

V r. 1963 bol pod budovou školy vybudovaný aj kultúrny dom s viacúčelovou sálou. V r. 1978 sa založil v obci folklórny súbor Borovianka.

Štruktúra zástavby je dodnes zachovalá. Nachádza sa tu veľa zachovaných dreveníc v pôvodnom stave.

V ÚPN-VÚC Žilinského kraja je v obci navrhovaná Pamiatková zóna.

Riešené územie, ani jeho časť nie je v zmysle ustanovenia pamiatkového zákona pamiatkovým územím vyhláseným za pamiatkovú rezerváciu, resp. za pamiatkovú zónu.

Obec Malé Borové ako sídelný územný celok a súčasne ako krajinný územný celok reprezentuje reťazovú kolonizačnú zástavbu. V urbanistickej kompozícii je čitateľný historický vývoj obce, skupiny stavieb sú vzájomne vzdialené v nepravidelných intervaloch a tvoria reťaz usadlosti situovaných po oboch stranách komunikácie.

8. URBANISTICKÁ KONCEPCIA OBCE

Hlavná myšlienka návrhu územného plánu obce spočíva :

- v citlivom návrhu pokračovania štátnej cesty III. triedy po koniec obce, kde sú jej rozvojové plochy
- v zachovaní jej tradičných kultúrnych a prírodných hodnôt
- v zachovaní identity obce

Od tejto hlavnej myšlienky tvorby sa odvíja urbanistická koncepcia obce.

Možnosti rozvoja obce sú nasledovné:

Komunikácia – št. cesta III/05929 sprístupňuje obec z juhovýchodu. Príkre svahy a členitý terén neumožňuje kvalitný rozvoj obce z tejto strany.

Štátna cesta III/ 05929 končí cca v 1/3 obce pred jej centrom. Tu končí aj autobusová doprava. Sklon cesty, jej šírka a neprehľadnosť, spolu s jestvujúcou historickou štruktúrou zástavby a členitým terénom, neumožňuje bezpečnú prejazdnosť kritického úseku a v zime ani jeho údržbu. Takto sú 2/3 súčasnej zástavby v obci nedostupné pre hromadnú dopravu a tiež pre kvalitnú obsluhu jej centra a zabezpečenie ďalších služieb vrátane zdravotných.

Jediné rozvojové plochy sa nachádzajú až v západnej časti obce pri hranici katastra s k. ú. obce Chlebnice.

Rozvojové osi obce:

Rozvojová os obce Malé Borové je orientovaná v smere juhovýchod-severozápad. Po sprístupnení rozvojových plôch v západnej časti obce, bude sa obec rozvíjať v smere severojužnom.

Ťažiskové body obce:

OBČIANSKA VYBAVENOSŤ:

Je rozptýlená v hornej časti obce, pričom najbližší polyfunkčný objekt (obecný úrad a obchod) je cca 450 m vzdialený od otočky autobusu.

Centrum má obmedzené rozvojové plochy. Po jeho sprístupnení a obnovení záujmu obyvateľov poskytovať tu služby by tu prevažovala rekonštrukcia jestvujúcich objektov.

Po vybudovaní pokračovania štátnej cesty III/05929 bude sa občianska vybavenosť sústreďovať v ďalších dvoch bodoch a to pri navrhovanej otočke autobusu pri hranici katastra s obcou Chlebnice a v navrhovaných rozvojových plochách v okolí vykrývača. Predpoklad občianskej vybavenosti je aj pre dolnej zastávke autobusu (odbočka na Novot').

OSTATNÁ VYBAVENOSŤ:

V súčasnosti sa tu iná vybavenosť nenachádza. Po vybudovaní pokračovania štátnej cesty III. triedy je predpokladaný záujem investorov a rozvoj vybavenosti športu, rekreácie a CR na navrhovaných plochách.

9. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

9.1. VYBAVENOSŤ OBCE - STAV

Občianska vybavenosť je roztrúsená v strednej časti obce.

Školstvo a výchova : Budova školy je nevyužitá.

Základnú školu deti navštevujú v Zubercoch.

Telovýchova a šport : provizórne ihrisko sa nachádza nad obcou. Iné zariadenia a plochy sa tu nenachádzajú.

Obecný úrad : Nachádza sa v polyfunkčnom objekte v strednej časti obce. Obecný úrad je umiestnený na poschodí. Sú tu aj dve ubytovacie miestnosti, sklad CO a knižnica (cca 2700 titulov). Kuchynka a hygienické zariadenie so sprchou slúži pre potreby obecného úradu aj ubytovaných.

Zdravníctvo : objekty zdravotníckych služieb sa tu nenachádzajú. Za základnými zdravotníckymi službami ako je zubár, ženský lekár, praktický lekár, detská poradňa a lekárne dochádzajú obyvatelia do Zuberca.

Požiarňa zbrojnica : sa nachádza v strednej časti obce pri miestnej komunikácii nad Obecným úradom. Po rekonštrukcii tu má byť klub pre mládež.

Kostol : Katolícky kostol sa nachádza v strednej časti obce.

Cintorín : sú tu dva cintoríny, kapacitne zatiaľ vyhovujú.

Maloobchod : PD Liptovské hole sa nachádza v polyfunkčnom objekte pod obecným úradom.

Pohostinstvo : sa tu nenachádza. Predtým bolo vedľa predajne, v súčasnosti sa nevyužíva.

Pošta : sa tu nenachádza. Najbližší poštový úrad je v Hutách.

Verejný telefónny prístroj : je na objekte Obecného úradu a pri otočke autobusu.

Kultúra : Pre príležitostné podujatia (tanečné zábavy, schôdze, nacvičovanie folklórneho súboru Borovianka) sa využíva viacúčelová sála Kultúrneho domu. Objekt je v nevyhovujúcom stave po stavebnej stránke a po stránke vybavenosti. Chýba tu kuchynka, hygienické zariadenie je vonku a pod. Kapacita sály je 200 miest, ak je tu divadelné predstavenie a 150 miest za stolmi pri príležitosti hostín.

Verejnú stravovanie: sa tu nenachádza

9.2. VYBAVENOSŤ OBCE - NÁVRH

Prvým predpokladom pre rozvoj obce aj v oblasti občianskej vybavenosti je vybudovanie pokračovania št. cesty III/05929 a tým sprístupnenia jej rozvojových plôch.

Po vybudovaní pokračovania štátnej cesty III/05929 predpokladáme oživenie centra obce, záujem podnikateľov a investorov o obec. Pre tento účel sú v obci navrhované plochy občianskej vybavenosti v rámci jestvujúceho intravilánu v jestvujúcich nevyužívaných objektoch a v objektoch, ktorých využitie je nevhodné na iný účel z dôvodu zmeny podmienok ich situovania v navrhovanom priestore.

Zároveň sú navrhované plochy občianskej vybavenosti v rámci rozvojových plôch obce, kde sa občianska vybavenosť sústreďovať v ďalších dvoch bodoch a to pri navrhovanej otočke autobusu pri hranici katastra s obcou Chlebnice a v navrhovaných rozvojových plochách v okolí vykrývača.

Okrem občianskej vybavenosti zahrnujúcej predovšetkým obchodné, prípadne stravovacie služby, navrhujeme športové plochy pre všetky vekové kategórie.

Jedna väčšia plocha pre účely športu je navrhnutá v údolí bezmenného ľavostranného prítoku Sviniarskeho potoka nad otočkou autobusu. Táto relatívne rovná plocha je nevhodná pre využitie na inú funkciu a športová vybavenosť v obci chýba. Bude nutné prekryť tok, ktorý má veľmi malý prietok a následne upraviť terén pod ihriská rôznej kategórie. Jeho centrálné umiestnenie a blízkosť zastávky autobusu dáva predpoklad pre dobré využitie tohto priestoru pre navrhovaný účel.

Ďalšia navrhovaná športová plocha sa nachádza v mieste plochy, ktorá sa už v súčasnosti využíva pre účely športu (futbal), v skutočnosti však nie je upravená a využitý je len priaznivý terén.

Obec nemá v súčasnosti predpoklady pre vybudovanie dominantného centrálného priestoru. Po vybudovaní predĺženia štátnej cesty III. triedy je možnosť vytvárať takýto priestor v mieste navrhovanej otočky autobusu v blízkosti hraníc s katastrom obce Chlebnice.

10. REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

10.1.VÝCHODISKÁ A PODMIENKY PRE RIEŠENIE

Vo schválenom ÚPN-VÚC Žilinského kraja je obec Malé Borové spolu s obcami Huty a Veľké Borové zaradená do štruktúry jednotiek rekreácie a cestovného ruchu regionálneho a vyššieho významu ako aglomerácia rekreačných útvarov.

Obec sa bude orientovať na horský vidiecky turizmus spojený s turistikou a zimnými športmi.

Obec leží v blízkosti významnej spojovacej trasy medzi Liptovom a Oravou - Malého tatranského okruhu.

Rekreačné zázemie pre rôzne formy turizmu tvorí celý kataster s prírodnými danosťami a široké okolie so svojím kultúrnym a prírodným bohatstvom.

V obci sa vybavenosť pre návštevníkov nenachádza. Je potrebné ju vybudovať, sú to najmä: ubytovanie, stravovanie, športové plochy a zariadenia a služby súvisiace s rekreáciou a cestovným ruchom.

10.2.NAVRHOVANÉ RIEŠENIE

Rekreácia a cestovný ruch je perspektívna oblasť rozvoja obce, ktorej bude treba venovať zvýšenú pozornosť s cieľom vybudovať predpoklady pre uspokojovanie rôznorodých záujmov turistov ale i vlastných občanov.

V súčasnosti je v obci len individuálna chatová rekreácia.

Prvým predpokladom pre rozvoj obce aj v oblasti rekreácie a CR je vybudovanie pokračovania št. cesty III/05929 a tým sprístupnenia jej rozvojových plôch.

Následne je nutné pre priaznivý rozvoj obce a za predpokladu jej orientácie na kvalitnú ponuku služieb pre jej návštevníkov dobudovať vybavenosť rekreácie a CR v obci, to znamená predovšetkým nárast ubytovacích a stravovacích kapacít voľného CR.

Tieto navrhujeme na plochách rozšíreného intravilánu obce v jej záverečnej časti pri hranici s katastrom obce Chlebnice. Odtiaľ zároveň navrhujeme lyžiarsky vlek na Polianku. Ďalšia vhodná plocha sa nachádza pri navrhovanom vleku a navrhovanej vodnej ploche na miestnom toku v strede obce pod otočkou autobusu.

Obec musí sama vytvárať dobré predpoklady pre zvýšenie svojej návštevnosti. Okrem podpory budovania príslušnej vybavenosti, môže byť aktívna napr. v ponuke tradičného folklóru resp. zvykov. Taktiež môže podporovať obnovu tradičných remesiel. Je len na predstaviteľoch obce, ako sa chopia príležitosti a budú schopní využiť pre svoj rozvoj ponúkaný finančný potenciál vo forme eurofondov.

Ubytovanie na súkromí v spojení s možnosťou podávať stravu z potravín domácej produkcie je možné kombinovať s rôznymi druhmi ďalších činností, ako je pešia turistika, cykloturistika (v obci a jej okolí je potenciál zaujímavých aj poznávacích cyklotrás), zber lesných plodov, prípadne poľovníctvo v letnej sezóne. V zime je tu možnosť zjazdového a bežeckého lyžovania. Nositeľmi týchto služieb môžu byť občania.

Obec resp. podnikatelia sa môžu orientovať na služby informačného, a stravovacieho charakteru.

UBYTOVANIE :

V obci je veľký počet chalúp individuálnej rekreácie. Niektoré z nich už dnes slúžia pre ubytovanie v rámci voľného CR. Prekážkou pre rozvoj takéhoto spôsobu ubytovania najmä v zimnom období je zlá dostupnosť väčšej časti obce.

V obci sa iné ubytovacie kapacity nenachádzajú.

Po sprístupnení rozvojových plôch predpokladáme nasledovné ubytovacie a stravovacie kapacity:

Rekonštruovaná budova bývalej školy	45 lôžok	30 stoličiek
Navrh. plocha v západnej časti obce pod vlekom	45 lôžok	50 stoličiek
Navrhovaná plocha v strede obce pod vlekom		50 stoličiek
Navrhovaná plocha v Novoti pod vlekom		50 stoličiek

Viazané ubytovacie kapacity sú vo forme chalúp individuálnej rekreácie cca 180 lôžok

ŠPORTOVO-REKREAČNÉ MOŽNOSTI :

Športovo-rekreačné zariadenia sa v obci nenachádzajú.

Sú tu dobré podmienky pre letnú a zimnú turistiku, cykloturistiku. V lete je v blízkosti vodná nádrž Liptovská Mara. V zime je tu možnosť bežeckého lyžovania v okolí obce a v okolitej krajine. Priamo obcou prechádza diaľková turistická, cykloturistická a v zime bežecká trasa. V blízkosti je zimné lyžiarske centrum v Zuberici. V lete i v zime sú dostupné termálne kúpaliská v Oraviciach i pri Liptovskej Mare.

Športovo-rekreačné zariadenia je možné stavať na navrhovaných plochách k tomuto účelu pre všetky vekové kategórie. Plochy sú navrhnuté na dvoch miestach v obci tak, ako to umožňuje konfigurácia terénu.

Sú tu veľmi dobré podmienky pre zimné zjazdové lyžovanie. V náväznosti na to navrhujeme dva vleky vrcholiace na Polianke s nástupom pri navrhovaných rekreačných plochách.

11. VÝROBA

V obci prevažuje lesná a poľnohospodárska výroba.

Pozemkové spoločenstvo bývalých komposesoristov spravuje cca 59 ha lesa.

Poľnohospodársku pôdu spravuje PD Liptovské hole so sídlom v Kvačanoch a hospodárskym dvorom vo Veľkom Borovom.

Väčšie plochy kosených lúk sa nachádzajú vo všeobecnosti na temenách pahorkatiny, kde nie je prudký sklon svahu na strojové kosenie. V okolí obce sú lúky individuálne obhospodarované Pasienky sú využívané na pasenie dobytky a oviec. Veľké takéto plochy sú najmä v južnej časti katastra v súvislosti s umiestnením poľnohospodárskeho družstva.

Orná pôda v katastri sa nachádza v okolí obce na svahoch v úzkych pásoch a strieda sa s lúkami. Nenachádzajú sa tu plochy meliorované. Úrodnosť zodpovedá severu Slovenska, najlepšia bonita je 7 a teda v katastri nie je zo zákona chránená pôda.

Charakter tohoto prostredia dáva predpoklady pre zber a následné spracovanie liečivých rastlín, húb a lesných plodov.

Navrhujeme obnoviť tradíciu košíkárstva, tkáčstva a remeselníckych výrobkov z dreva a predávať tieto výrobky či už priamo v obci alebo mimo nej. Na účely týchto aktivít odporúčame využívať a prípadne zrekonštruovať v súčasnosti málo využívané objekty (kultúrny dom, bývalá škola).

12. VODNÉ HOSPODÁRSTVO

12.1. STAV VODNÉHO HOSPODÁRSTVA V OBCI

12.1.1. VŠEOBECNÉ ÚDAJE

Zájmové územie katastrov obce spadá do povodia rieky Váh. Roztrúsené usadlosti v záujmovom území sú svojim koloritom osobitným obrazom v tejto časti Liptovskej kotliny, prístupnej v minulosti popri toku Kvačianky, ktorý zvädza vodné zdroje cez Kvačianskú dolinu do vodného diela Liptovská Mara. Využívanie existujúcich vodných zdrojov bolo v jednotlivých obytných súboroch dotknutých obcí Huty, Malé a Veľké Borové len pre vlastnú potrebu a hospodárske účely.

Obec Malé Borové dostala súhlas na realizáciu Vodohospodárskeho diela „ Záchyt prameňa Dlhánka a vodovod prvá etapa „ v roku 2000. Uvedený nový zdroj doplní kapacitu existujúcej vodovodnej siete v obci Malé Borové.

Dobudovanie vhodných vodných zdrojov pre všetkých obyvateľov je vzhľadom na časť rozvoľnenej zástavby problematická a potrebné je ju doplniť o zdroje pre tieto odčlenené časti, čo je značne finančne náročné a ich realizácia je v závislosti od možnosti získania finančnej dotácie zo štátnych alebo zo zahraničných fondov.

V obci nie je vybudovaná jednotná kanalizačná sieť a ČOV. Pre spracovanie boli použité podklady SEVAK-u , OÚ odboru ŽP a územnoplánovacie podklady VÚC Žilinského kraja.

12.2. VODNÉ ZDROJE A VODOVODNÁ SIEŤ

V súčasnosti je obec Malé Borové zásobovaná gravitačne z jestvujúcich vodných zdrojov ako „ A“ a „B“ s nedostatočnou výdatnosťou a doplňujúcim odberom vody z potoka cez nevyhovujúcu úpravovňu vody s pripojením do jestvujúcieho vodojemu nad obecným úradom. Vzniknutý havárijný stav sa rieši záchytným prameňom „Dlhánka“ a prípojným potrubím do existujúcej vodovodnej siete, ale s vylúčením odberu vody z potoka. Zdravotné zabezpečenie vody je realizované osadením chlorátov do jestvujúcich vodojemov. Výhľadovo sa ráta v ďalších etapách s vybudovaním nových kapacitne vyhovujúcich vodojemov a rekonštrukciou vodovodnej siete, ktorá je v súčasnosti v nevyhovujúcom technickom stave.

Výdatnosť zdrojov pitnej vody:

- Prameň „A“

$$Q_{\min} = 0,080 \text{ l / s}^{-1}$$

$$Q_{\text{priem}} = 0,100 \text{ l / s}^{-1}$$

$$Q_{\max} = 0,150 \text{ l / s}^{-1}$$

- Prameň „B“

$$Q_{\min} = 0,070 \text{ l / s}^{-1}$$

$$Q_{\text{priem}} = 0,110 \text{ l / s}^{-1}$$

$$Q_{\max} = 0,160 \text{ l / s}^{-1}$$

- Prameň „DLHÁNKA“

$$Q_{\min} = 0,325 \text{ l / s}^{-1}$$

$$Q_{\text{priem}} = 0,560 \text{ l / s}^{-1}$$

$$Q_{\max} = 1,800 \text{ l / s}^{-1}$$

Priemerná výdatnosť všetkých zdrojov , $Q_{\text{zdrojov}} = 0,579 \text{ l / s}^{-1}$

Z prameňa „B“ a vodojemu o kapacite 3 m³ je zásobovaná cez obecný vodovod Horná časť obce . Z prameňa „A“ a vodojemu o kapacite 10 m³ je zásobovaná stredná a spodná časť obce s čerpaním vody z potoka pri malej výdatnosti prameňa „A“ bez úpravy. Osada Novot' má samostatný zdroj vody s vodojemom 10 m³ ktorý postačuje na zásobovanie tejto miestnej časti .

Pre prameň Dlhánka bola vznesená pripomienka ochrany prírody, aby bol zabezpečený sanačný prietok a to odtokom 1/3 množstva, čo predstavuje regulovaný odber pitnej vody v rozsahu 0,369 l / s⁻¹ .

SÚČASNÁ POTREBA VODY PRE OBEC

Obec má v súčasnosti 209 obyvateľov. Pri potrebe vody 150 l / os / deň je to :

- Q_{pr} - priemerný denný odber vody : $150 \times 209 = 31\,350 \text{ l / deň} = 31,35 \text{ m}^3 / \text{deň}$
 $= 1\,306,25 \text{ l / hod.} = 0,36 \text{ l / sek}$

- $Q_{\text{max.den.}}$ - max. denný odber vody : $31,35 \times 1,5 = 47,03 \text{ m}^3 / \text{deň}$.

- $Q_{\text{max.hod.}}$ -max. hod. odber vody : $47,03 \times 1,8 / 24 = 3,53 \text{ m}^3 / \text{hod.} = 0,97 \text{ l/sek}$

- Q_{rok} - spotreba za rok $365 \text{ dní} \times 31,35 \text{ m}^3 = 11\,442,75 \text{ m}^3 / \text{rok}$

VÝHLADOVÁ POTREBA VODY PRE OBEC :

Výhľadovo sa uvažuje nárast obyvateľstva na 449 obyvateľov :

Pri potrebe vody 150 l / os / deň je potreba vody :

- Q_{pr} - priemerný denný odber vody : $150 \times 449 = 67\,350 \text{ l / deň} = 67,35 \text{ m}^3 / \text{deň}$
 $= 2\,806,25 \text{ l / hod.} = 0,78 \text{ l / sek}$

- $Q_{\text{max.den.}}$ - max. denný odber vody : $67,35 \times 1,5 = 101,1 \text{ m}^3 / \text{deň}$.

- $Q_{\text{max.hod.}}$ -max. hod. odber vody : $101,1 \times 1,8 / 24 = 7,58 \text{ m}^3 / \text{hod.} = 2,1 \text{ l/sek}$

- Q_{rok} - spotreba za rok $365 \text{ dní} \times 67,35 \text{ m}^3 = 24\,582,75 \text{ m}^3 / \text{rok}$

VÝHLADOVÁ POTREBA NAVRHOVANÝCH REKREAČNÝCH ZARIADENÍ :

Navr. penzión bývalá škola :

45 lôžok - 200 l / lôžko , 30 stoličiek - 3 zamest. – 450 l / zamest.

Areál v západ. časti pri vleku :

45 lôžok - 200 l / lôžko , 50 stoličiek - 4 zamest. – 450 l / zamest.

Areál v strednej časti pri vleku : 50 stoličiek - 4 zamest. – 450 l / zamest.

Areál v Novoti pri lyž. vleku : 50 stoličiek - 4 zamest. – 450 l / zamest.

Celková kapacita 90 lôžok 180 stoličiek - 15 zamestnancov

Výpočet potreby vody pre rekreačné zariadenia :

- Q_{pr} - priemerný denný odber vody : $90 \times 200 \text{ l} + 15 \times 450 \text{ l} = 24\,750 \text{ l/deň} = 24,75 \text{ m}^3/\text{deň}$.
 $= 1\,031,25 \text{ l/hod.} = 0,29 \text{ l/sek}$

- $Q_{max.den.}$ - max. denný odber vody : $24,75 \times 1,5 = 37,125 \text{ m}^3 / \text{deň}$.

- $Q_{max.hod.}$ - max. hod. odber vody : $37,13 \times 1,8 / 24 = 2,78 \text{ m}^3 / \text{hod.} = 0,77 \text{ l/sek}$

- Q_{rok} - spotreba za rok $200 \text{ dní} \times 24,75 \text{ m}^3 = 4\,950 \text{ m}^3 / \text{rok}$

CELKOVÁ POTREBA VODY V OBCI MALÉ BOROVÉ :

- Q_{pr} - priemerný denný odber vody : $67\,350 + 24\,750 = 92\,100 \text{ l/deň} = 92,1 \text{ m}^3/\text{deň}$.
 $= 3837,5 \text{ l/hod.} = 1,065 \text{ l/sek}$

- $Q_{max.den.}$ - max. denný odber vody : $92,1 \times 1,5 = 138,15 \text{ m}^3 / \text{deň}$.

- $Q_{max.hod.}$ - max. hod. odber vody : $138,15 \times 1,8 / 24 = 10,36 \text{ m}^3 / \text{hod.} = 2,88 \text{ l/sek}$

- Q_{rok} - spotreba za rok : $24\,582,75 + 4\,950 \text{ m}^3 = 29\,532,75 \text{ m}^3 / \text{rok}$

Súčasný vodný zdroj Prameň „A“, „B“ a Dlhánka postačujú pre súčasný stav obyvateľstva, ale už nepokryjú potrebnú kapacitu pri rozvoji obce o viac ako 50% obyvateľstva a navrhovaného rekreačného zázemia. Aby sa zvýšila kapacita je potrebné zväčšiť pôvodný vodojem o kapacitu 3 m³ o ďalších 10 m³ a získaním ďalších zdrojov a to v k.ú. obce Chlebnice v lokalite Pod Blato, 2 zdroje po ich sledovaní. Alternatívne je možné získať vodný zdroj v lokalite Pod Vrchy a zvieŕť ich do čerpacej stanice, ktorá by po úprave čerpania takto získanú vodu do vodojemu nad obecným úradom o kapacite 10 m³ a následným rozšírením o kapacitu ďalších 10 m³.

Miestna časť Novot' má svoj samostatný zdroj, z ktorého prebytok vody by sa mohol zvieŕť do čerpacej stanice pri potoku pod obcou.

12.3.ODKANALIZOVANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD

Verejná kanalizačná sieť nie je vybudovaná ani z jednej obcí v dotknutom území. Súčasný riešenie likvidácie odpadových vôd z rodinných domov ,rekreačných chalúp a chat je riešené akumuláciou v žumpách, septikoch a formou suchého WC, umiestneného pri hospodárskych stavbách a hnojiskách. Len ojedinele sa začalo s budovaním malých lokálnych ČOV pri rekreačných chalupách a zariadeniach. Aj napriek tomu dochádza k úniku znečistených vôd do vodných tokov a následne do toku Kvačianky. Pri návrhu spôsobu likvidovania splaškových vôd formou budovania, kanalizačnej siete a ČOV treba zväžiť, či sa vybuduje jedna ČOV, alebo sa odkanalizujú jednotlivé obytné súbory do viacerých malých ČOV.

Obec Malé Borové popri problémoch so zabezpečením dostatočného množstva pitnej vody z vlastných zdrojov a terénnej danosti má aj náročnejší terén na výstavbu kanalizácie. Súčasný počet obyvateľov je 209. V rámci rozvoja sa ráta s nárastom až na 474 obyvateľov, čo predstavuje nárast vyše 50% súčasného stavu .

Horná časť obce sa napojí na ČOV -1 poniže areálu lyžiarskeho strediska. Sem budú zvedené odpadové vody dvoma vetvami kanalizačného zberača DN 300. Do týchto dvoch základných vetiev sa napoja bočné vetvy, aby sa zabezpečilo všetkých častí obce. ČOV -1 je navrhnutá o kapacite 300 EO s koreňovým dočisťovaním pred vyústením do recipienta. Ochranné pásmo ČOV je 50 m

ČOV -2 je umiestnená poniže novo navrhnutej zástavby, kde sa zaústi kanalizačná vetva z vyšnej dolnej časti obce a osada Novot'. Trasa kanalizačného zberača je totožná s cestnou sieťou. Navrhovaná ČOV -2 je o kapacite 150 EO s dočistením vôd pred zaústením do recipienta. Ochranné pásmo ČOV je 50 m

Množstvo splaškových vôd je totožné so spotrebou vody v obci malé Borové .

13. ENERGETIKA

13.1.ELEKTRICKÁ ENERGIA

13.1.1.VYSOKÉ NAPÄTIE VN

Z vedenia VN22kV-číslo linky 1354 (AlFe 3x35mm²), ktoré je vedené od Zuberca, je v Hutách odbočka pre Malé Borové.

V Malom Borovom je obec zásobovaná elektrickou energiou z jednej stožiarovej trafostanice. Z vedenia VN je v obci M. Borové napojená aj trafostanica pre televízny vykryvač.

Trafostanice v obci Malé Borové:

Stožiarová trafostanica **TS1** - PTS400/250kVA je umiestnená v strede obce. Z tejto trafostanice je napojená celá obec.

Stavebná konštrukcia trafostanice umožňuje v prípade potreby umiestnenie transformátora o vyššom výkone.

Na vzdušnom vedení VN je potrebné postupne vymieňať drevené stĺpy za betónové a pri náraste požiadaviek na odber elektrickej energie je potrebné uvažovať aj s výmenou vodičov.

Dĺžka vedenia NN od trafostanice po najvzdialenejšie objekty je viac ako 1000m a v prípade zvýšených nárokov na elektrickú energiu v tejto časti, je potrebné uvažovať s výstavbou ďalšej trafostanice.

Stožiarová trafostanica TS1 - PTS400/250kVA zostane nezmenená.

Pre severozápadnú časť obce je navrhovaná nová stožiarová trafostanica **TS2** – BTS 630/160kVA, ktorá sa napojí z pôvodného vzdušného vedenia VN 22kV číslo linky 1354. Vzdušné vedenia NN z trafostaníc TS1 a TS2 sa prepoja.

Nová stožiarová trafostanica **TS3** - BTS630/160kVA je navrhovaná aj v časti Novot'. Táto trafostanica je potrebná pre navrhovaný vlek a reštauračné zariadenie, ktoré sú navrhované v tejto časti. Vzdušné vedenia NN z trafostaníc TS3 a TS1 sa prepoja.

Stavebná konštrukcia trafostaníc umožňuje v prípade potreby umiestnenie transformátorov o vyššom výkone – do 400kVA.

Na pôvodnom vzdušnom vedení VN je potrebné postupne vymieňať drevené stĺpy za betónové.

13.1.2.ROZVODNÁ SIEŤ NN

Hlavná rozvodná sieť NN je od trafostanice TS1 cez obec vedená vedením AIFe AIFe 4x70/11+25/4. Odbočky sú robené vedením AIFe 4x70/11+25/4, AIFe 4x25/4+25/4 a AIFe6 4x50+35. Vzdušné vedenie je uložené na betónových stĺpoch, len vedenie AIFe6 4x50+35 je uložené na drevených stožiaroch s betónovou pätkou. Hlavné vetvy vzdušného vedenia sú vedené pozdĺž hlavnej cesty, miestami v súbehu s telefónnym vedením a vedením dedinského rozhlasu.

Zo stožiarovej trafostanice je vedené vzdušné vedenie AIFe6 2x50 ku televíznemu vykryvaču.

Rozvádzač NN umiestnený na stožiarovej trafostanici vyhovuje požiadavkám pre zásobovanie elektrickou energiou.

Vonkajšie osvetlenie je vedené spoločne s vedením NN a výbojkové svietidlá sú umiestnené na stožiaroch.

Odbočky k objektom sú vedené vodičmi AIFe o menšom priereze, alebo závesnými káblami AYKYz.

V obci nie sú objekty s veľkými nárokmi na elektrickú energiu.

Navrhovaná je rekonštrukcia bývalej školy na ubytovacie zariadenie s kapacitou 45 lôžok. Predpokladané zvýšenie súčasného výkonu je 50kW. Napojenie tohto zariadenia je navrhované z pôvodného vzdušného vedenia.

V juhozápadnej časti je navrhovaná výstavba 33 rodinných domov. Pre navrhovanú výstavbu sa predpokladá zvýšenie súčasného výkonu o cca 90kW. Napojenie týchto rodinných domov je navrhované káblovým vedením uloženým v zemi, z novej trafostanice TS2. Toto káblové vedenie sa využije aj pre napojenie jedného z troch navrhovaných vlekov a ubytovacieho zariadenia, ktoré je navrhované pri dolnej stanici vleku. Pre ubytovacie zariadenie a vlek je predpokladané zvýšenie súčasného výkonu o cca 80kW.

Ďalší vlek a reštauračné zariadenie v južnej časti obce sa napojí z pôvodného vedenia NN. Pre reštauračné zariadenie a vlek je predpokladané zvýšenie súčasného výkonu o cca 80kW.

V lokalite Novot' je navrhovaný vlek a reštauračné zariadenie. Pre reštauračné zariadenie a vlek je predpokladané zvýšenie súčasného výkonu o cca 120kW. Napojenie je navrhované z novej stožiarovej trafostanice TS3, ktorá sa vybuduje v blízkosti dolnej stanice vleku. Vzdušné vedenia NN z trafostaníc TS3 a TS1 sa prepoja a prepojí sa aj poistková skriňa pre napojenie susedného vleku.

Na voľných stavebných parcelách v obci je predpokladaná výstavba 43 rodinných domov. Pre navrhovanú výstavbu sa predpokladá zvýšenie súčasného výkonu o cca 120kW. Tieto rodinné domy sa napoja z pôvodného vzdušného vedenia káblovým závesným vedením AYKYz, alebo káblovým vedením AYKY, alebo CYKY uloženým v zemi. Vzdušné vedenie je potrebné postupne rekonštruovať podľa toho, ako bude dochádzať k postupnému zvyšovaniu odberu elektrickej energie.

V obci nie je vybudovaný plynovod a nie je predpoklad, že v blízkej budúcnosti bude vybudovaný. Vykurovanie v obci je prevažne pevným palivom. Malé množstvo rodinných domov má elektrické vykurovanie. Pri náraste elektrického vykurovania bude potrebné vzdušné vedenie a niektoré odbočky vzdušného vedenia rekonštruovať.

13.1.3.PODZEMNÉ VEDENIE NN

Podzemné káblové vedenie je v obci realizované v malom rozsahu. Niektoré rodinné domy a rekreačné chalupy sú napojené káblovým vedením.

Všetky nové vedenia NN sú navrhované káblom zemou.

13.1.4.VEREJNÉ OSVETLENIE

Vedenie verejného osvetlenia je vedené po spoločných stĺpoch s vedením NN. Osvetlenie je realizované výbojkovými svietidlami, ktoré sú umiestnené na stĺpoch vedenia NN. Výbojkové svietidlá sa postupne nahradia úspornejšími žiarivkovými svietidlami.

V priestore novonavrhovanej výstavby 33.rodinných domov sú navrhované káblové vedenia v zemi a vonkajšie osvetlenie sa umiestni na osvetľovacích stožiaroch.

13.2.VEDENIA A ZARIADENIA SLABOPRÚDU

Obce Huty, Malé Borové a Veľké Borové patria do UTO Lipt.Mikuláš. V týchto obciach je vybudovaný bezdrôtový systém IRT 2000 s káblovým rozvodom po obciach. Základná stanica RSU je v Demänovej a z nej je signál prenášaný cez vysielac, ktorý je umiestnený nad Hutami v lokalite Savoš, do jednotlivých obcí.

DIAĽKOVÉ KÁBLE

V katastrálnom území obcí Huty, Malé Borové a Veľké Borové nie sú vedené diaľkové káble.

TELEFÓNNE VEDENIE

Na obecnom úrade je umiestnená parabolická anténa, z ktorej je privedený signál do ústredne. Z ústredne sú vyvedené závesné telefónne káble, ktorými sú napojení jednotliví účastníci telefónnej siete. Telefónny rozvod v obci je vedený káblovým závesným vedením na drevených pätkových stĺpoch. Vedenia sú vedené pozdĺž miestnych komunikácií. Zo vzdušného vedenia sú vedené prípojky závesnými káblami k telefónnym staniciam.

Telekomunikačné siete podliehajú Slovenským telekomunikáciám OZ Lipt.Mikuláš. V obci sú priebežne vybavované všetky požiadavky na zriadenie telefónnych prípojok.

Nové telefónne rozvody v priestore výstavby 33.rodinných domov sú navrhované káblovým vedením uloženým v zemi. Novozriadené prípojky k objektom v obci budú napojené z jestvujúcej telefónnej siete.

MIESTNY ROZHLAS

Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Od budovy OU je rozvod vedený na kovových stĺpoch, na ktorých sú upevnené reproduktory. Vedenie miestneho rozhlasu je vedené pozdĺž miestnych komunikácií, väčšinou súběžne s telefónnym vedením a vedením NN.

Pôvodné rozvody sa ponechajú a pre nové zastavané časti sa vybuduje nové vedenie miestneho rozhlasu. Vedenie v priestore výstavby 33.rodinných domov je navrhované

káblovým vedením uloženým v zemi. Pre umiestnenie reproduktorov sa využijú osvetľovacie stožiare.

TELEVÍZNE KÁBLOVÉ ROZVODY

V týchto obciach nie sú televízne káblové rozvody vybudované a s budovaním týchto rozvodov sa neuvažuje.

14. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Obec vyváža odpad do skládky TKO v Partizánskej Ľupči.

Na území obce sa riadená skládka komunálneho odpadu nenachádza. Divoké skládky budú sanované v zmysle POH okresu Liptovský Mikuláš.

Obec v súčasnosti nezabezpečuje zber separovaného odpadu.

Návrh koncepcie riešenia odpadového hospodárstva obce:

V náväznosti na nový zákon o odpadoch č.223/2001 Zz. zo dňa 15. mája 2001 s účinnosťou od 1. júla 2001 je spracovaný na okresnom úrade nový POH okresu Liptovský Mikuláš. V náväznosti naň je obec povinná schváliť POH obce.

Zákon NR SR č.223/2001 Zz. o odpadoch, ustanovuje práva a povinnosti štátnej správy a obcí a povinnosti právnických a fyzických osôb pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi, zodpovednosť za porušenie povinností na úseku odpadového hospodárstva a zriadenie Recyklačného fondu.

Účelom odpadového hospodárstva je

1. predchádzať vzniku odpadov a obmedzenie ich tvorby
2. zhodnocovať odpady ich recykláciou, opätovným využitím alebo procesmi umožňujúcimi získavanie druhotných surovín
3. využívať odpady ako zdroj energie
4. zneškodňovať odpady spôsobom neohrozujúcim životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom

Uvedené body zároveň určujú prioritnú postupnosť pri nakladaní s odpadmi.

Pre obec znamená dodržiavanie a realizácia týchto princípov nasledovné :

1. vytváranie podmienok pre zber druhotných surovín
2. zabezpečenie likvidácie odpadov
3. vyvíjanie nástrojov pre likvidáciu divokých skládok odpadu a zamedzovanie ich vzniku

15. ZÁBER PLÔCH POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY

15.1.VYHODNOTENIE ZÁBEROV PLÔCH POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY

Podľa § 13 zákona 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy sa pri každom obstarávaní a spracúvaní územnoplánovacej dokumentácie, projektov pozemkových úprav a iných návrhov podľa osobitných predpisov musí dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy a riadiť sa zásadami ochrany podľa §12. Tento ukladá najmä, že poľnohospodársku pôdu možno použiť na stavebné účely a iné nepoľnohospodárske účely len v nevyhnutných prípadoch a v odôvodnenom rozsahu. Ten, kto navrhne nepoľnohospodárske použitie poľnohospodárskej pôdy je povinný chrániť poľnohospodársku pôdu zaradenú podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do prvej až štvrtej kvalitatívnej skupiny uvedenej v prílohe zákona č.3, a riešiť alternatívne umiestnenie stavby na poľnohospodárskej pôde za hranicou zastavaného územia obce so zreteľom na ochranu najkvalitnejších poľnohospodárskych pôd a takisto vyhodnotiť dôsledky pre poľnohospodársku pôdu pre každú alternatívu.

Vzhľadom k tomu, že v katastri sa nenachádzajú pôdy zaradené do 1. až 4. kvalitatívnej skupiny uvedenej v prílohe zákona 220/2004, neboli riešené ani alternatívne umiestnenia záberov poľnohospodárskej pôdy. Plochy záberov boli navrhované v zmysle zásady nenarušovania honov poľnohospodárskej pôdy, tak aby sa nesťažovalo hospodárenie pôdy jej delením a drobením. Hlavnou zásadou bolo pridruženie navrhovaných lokalít k už existujúcemu zastavanému územiu obce a dotvorenie tak prirodzene sa formujúcich miest osídlenia do logických celkov.

Územie záberov je rozdelené podľa urbanistických lokalít vymedzených pri spracovaní územného plánu a v niektorých prípadoch podľa tematických oblastí.

Územie záberov pôdy je rozčlenené na 30 lokalít, v intraviláne je 19 lokalít a v extraviláne 13 lokalít, pričom niektoré lokality zahŕňujú územia v rámci aj mimo rámca intravilánu obce. Predpokladaný celkový záber poľnohospodárskej pôdy je 15,54 ha, z toho mimo hraníc zastavaného územia sa jedná o záber 8,92 ha a v rámci intravilánu je to 6,62 ha.

15.1.1.VÝPOČET ODVODOV ZA ZÁBER PÔDY.

V zmysle nového zákona o ochrane poľnohospodárskej pôdy č. 220/2004 sa odvody za záber poľnohospodárskej pôdy nepočítajú. Hlavné zásady ochrany poľnohospodárskej pôdy sú zhrnuté v § 12 zákona, kde osobitne chránenými pôdami sú pôdy patriace do prvej až štvrtej skupiny uvedenej v prílohe zákona č.3. Okrem zásad uvedených v úvode je najdôležitejšou činnosťou pri zábere poľnohospodárskej pôdy vykonanie skrývky humusového horizontu pôdy a zabezpečenie starostlivosti o ňu.

Súhrnný prehľad o lokalitách a záberoch poľnohospodárskej pôdy udáva nasledovná tabuľka.

Záväzná časť územného plánu obce Malé Borové

16. FUNKČNÉ A PRIESTOROVÉ USPORIADANIE ZASTAVANEJ ČASTI OBCE

16.1. JESTVUJÚCE LIMITY

- * bonita poľnohospodárskej pôdy
- * ochranné pásma technických sietí a zariadení (viď jednotlivé kapitoly)
- * ochranné pásmo cesty tretej triedy je 18 m od osi cesty na obidve strany mimo zastavaného územia

16.2. REGULATÍVY URBANISTICKEJ KOMPOZÍCIE

- * **rozvojová os** obce tvorí navrhované predĺženie štátnej cesty III/05929 až ku hraniciam katastra obce Chlebnice a navrhovaná miestna komunikácia, ktorá sa napojí pri otočke autobusu v smere severojužnom.
- * Hlavnou komunikačnou osou obce je a bude štátna cesta III/05929.
- * **kompozičným prvkom** obce je Sviniarsky potok, pretekajúci obcou
- * **navrhovaným hlavným dominantným priestorom** obce je navrhovaný priestor v mieste navrhovanej otočky autobusu.
- * **navrhovanými vedľajšími dominantnými priestormi** obce je navrhovaný športový a rekreačný priestor vo východnej časti obce pri križovaní bezmenného toku so štátnou cestou III/05929 a jeho ústí do Sviniarskeho potoka. Ďalší významný športovo-rekreačný priestor je na navrhovaných rozvojových plochách v západnej časti obce.

16.3. REGULATÍVY JEDNOTLIVÝCH PLÔCH

Typy plôch:

IV	individuálna výstavba
C	centrum obce
OV	občianska vybavenosť

CR	cestovný ruch
S	šport
ZT	sprievodná zeleň vodných tokov
COV	čistička odpadových vôd

Typy použitých regulatívov:

Fh	funkcia hlavná
Fp	funkcia prípustná
Fn	funkcia neprípustná
Sc	prevládajúci typ stavebnej činnosti
Sz	štruktúra zástavby
Vh	výšková hladina
Ts	tvar strechy
Tv	tvaroslovie
Pm	povrchové materiály
Vu	vegetačné úpravy
Pp	spôsob projektovej prípravy

Použitá terminológia pre menej zaužívané pojmy :

penziónové ubytovanie = ubytovanie poskytované obyvateľmi obce priamo v dome, alebo mimo domu v samostatnej budove, ale na spôsob rodinného bývania

služby = základné služby pre obyvateľov obce (predaj, opravárenské služby, a pod.)

služby CR = doplnkové služby pre návštevníkov obce (napr. informácie, požičovňa športových potrieb, predaj suvenírov, sprievodcovstvo, stravovanie a pod.)

maloroľníctvo = chov domácich zvierat a práca na plochách hospodárskej zelene v intraviláne (záhrady, záhumienky a pod.)

Na plochách bývania a penziónového ubytovania sú možné nasledujúce funkcie len za určených podmienok :

- ⇒ Občianska vybavenosť a služby nesmú narušovať funkciu bývania a rekreácie
- ⇒ výroba a remeselná výroba je možná len drobná, ktorá nebude rušiť funkciu bývania a rekreácie
- ⇒ maloroľníctvo v intraviláne bude slúžiť pre uspokojenie vlastných potrieb a potrieb ubytovaných návštevníkov

Spoločné regulatívy pre všetky plochy:

- Všetky prípojky viesť zemou.

- Počas budúcej výstavby rodinných domov príp. iných objektov zahrnúť tieto a ich obyvateľov do Plánu ukrytia obce
- Na všetkých plochách jestvujúcu zeleň zachovať a dopĺňať ju podľa určených priestorových regulatívov.
- Pri riešení zelene uprednostňovať výsadbu domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem.

IV1 (zachovalá štruktúra pôvodnej zástavby)

Fh	bývanie, rekreácia v chalupách a penziónové ubytovanie
Fp	maloroľníctvo, služby CR a tradičná remeselná výroba,
Fn	akákoľvek výroba okrem horeuvedenej, sklady
Sc	rekonštrukcia a novostavba v prelukách a na vytypovaných pozemkoch
Sz	zachovať jestvujúcu štruktúru zástavby, rešpektovať pôvodnú urbanistickú dispozíciu s pôvodnou typickou zástavbou, s charakteristickou siluetou
Vh	zachovať jestvujúcu výškovú hladinu
Ts	zachovať tvar a sklon pôvodných jestvujúcich striech, prestrešenie objektov šikmou strechou symetrickou so sklonom 43-47 ⁰ možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
Tv	používať miestne tvaroslovné prvky pôvodnej architektúry, pri rekonštrukcii používať klasické stavebné technológie
Pm	používať prírodné tradičné materiály najmä drevo, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
Vu	pri úprave predzáhradiek preferovať okrasnú funkciu zelene

IV2 (jestvujúca zástavba)

Fh	bývanie, penziónové ubytovanie, občianska vybavenosť
Fp	služby CR, maloroľníctvo
Fn	akákoľvek výroba, sklady
Sc	rekonštrukcia a dostavba, novostavba na navrhovaných plochách
Vh	jedno až dve podlažia s možnosťou využitia podkrovia, pričom na objektoch exponovaných z hľadiska ich umiestnenia je prípustné len jedno podlažie s podkrovím
Ts	prestrešenie objektov šikmou symetrickou strechou so sklonom 43-47 ⁰ možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
Tv	používať miestne tvaroslovné prvky pôvodnej architektúry
Pm	používať prírodné tradičné materiály najmä drevo, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi

Vu pri úprave predzáhradiek preferovať okrasnú funkciu zelene

IV3 (nová výstavba)

- Fh bývanie, penziónové ubytovanie
- Fp občianska vybavenosť, služby, maloroľníctvo
- Fn výroba a sklady narušujúca zásady hygieny bývania
- Sc novostavba na navrhovaných rozvojových plochách
- Vh jedno až dve podlažia s možnosťou využitia podkrovia
- Ts prestrešenie objektov šikmou strechou so sklonom 43-47⁰
možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
- Tv používať miestne tvaroslovné prvky pôvodnej architektúry
- Pm používať prírodné tradičné materiály najmä drevo, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
- Vu pri úprave predzáhradiek preferovať okrasnú funkciu zelene

C (centrum obce)

- Fh občianska vybavenosť, bývanie, rekreácia a CR
- Fp maloroľníctvo na plochách odľahlých od hlavnej komunikačnej osi
- Fn akákoľvek výroba, sklady
- Sc rekonštrukcia, dostavba a novostavba
- Sz priestor chápať ako priestorovú dominantu obce, zachovať jestvujúcu štruktúru zástavby s prihliadnutím na potreby centra obce
- Vh zachovať jestvujúcu výškovú hladinu
- Ts prestrešenie objektov šikmou strechou symetrickou so sklonom 43-47⁰
možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
- Tv používať miestne tvaroslovné prvky pôvodnej architektúry
pri rekonštrukcii používať klasické stavebné technológie
- Pm používať prírodné tradičné materiály najmä drevo, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
- Vu sadové úpravy náročnejšieho charakteru dotvoriť drobnou architektúrou jednotného designu
- Pp usporiadanie plochy riešiť urbanisticko-architektonickou štúdiou s dôrazom na hľadanie rezerv pre umiestnenie parkovacích a odstavných plôch

OV1

Fh	občianska vybavenosť, vybavenosť CR
Fp	bývanie, ubytovanie
Fn	akákoľvek výroba, sklady
Sc	novostavba
Sz	prispôbiť štruktúru zástavby jestvujúcej na okolitých plochách
Vh	jedno podlažie s možnosťou využitia podkrovia
Ts	prestrešenie objektov šikmou strechou symetrickou so sklonom 43-47° možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
Tv	používať miestne tvaroslovné prvky pôvodnej architektúry
Pm	používať prírodné tradičné materiály najmä drevo, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
Vu	dotvoriť priestory jednoduchými parkovými úpravami a drobnou architektúrou jednotného designu
Pp	jednotne riešiť urbanisticko-arch. štúdiou

OV2

Fh	občianska vybavenosť, šport
Fp	bývanie, ubytovanie
Fn	akákoľvek výroba, sklady
Sc	novostavba
Sz	prispôbiť štruktúru zástavby jestvujúcej na okolitých plochách
Vh	jedno podlažie s možnosťou využitia podkrovia
Ts	prestrešenie objektov šikmou symetrickou strechou so sklonom 43-47° možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
Tv	používať miestne tvaroslovné prvky pôvodnej architektúry
Pm	používať prírodné tradičné materiály najmä drevo, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
Vu	dotvoriť priestory jednoduchými parkovými úpravami a drobnou architektúrou jednotného designu
Pp	jednotne riešiť urbanisticko-arch. štúdiou

CR1

Fh	vybavenosť rekreácie a cestovného ruchu
----	---

Fn	akákoľvek výroba, sklady
Sc	novostavba
Sz	prispôbiť štruktúru zástavby jestvujúcej na okolitých plochách
Vh	prispôbiť výškovú hladinu jestvujúcej na okolitých plochách
Ts	prestrešenie objektov šikmou symetrickou strechou so sklonom 43-47° možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
Tv	používať miestne tvaroslovné prvky pôvodnej architektúry, pri rekonštrukcii používať klasické stavebné technológie
Pm	používať prírodné tradičné materiály najmä drevo, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
Vu	zeleň riešiť ako obytnú

CR2

Fh	vybavenosť rekreácie a cestovného ruchu
Fn	akákoľvek výroba, sklady
Sc	novostavba
Sz	štruktúru zástavby prispôbiť okolitej prírode
Vh	jedno až dve podlažia s možnosťou využitia podkrovia
Ts	prestrešenie objektov šikmou strechou so sklonom 43-47° možnosť využitia podkrovia za vyššie uvedených podmienok
Tv	používať miestne tvaroslovné prvky pôvodnej architektúry
Pm	používať prírodné tradičné materiály najmä drevo, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
Vu	zeleň riešiť ako obytnú

S

Fh	vybavenosť športu
Fn	akákoľvek výroba, sklady, bývanie a ubytovanie
Sc	novostavba
Vh	jedno podlažie s možnosťou využitia podkrovia
Ts	prestrešenie objektov šikmou strechou symetrickou so sklonom 43-47°
Tv	používať miestne tvaroslovné prvky pôvodnej architektúry
Pm	používať prírodné tradičné materiály najmä drevo, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
Sz , Vu	

vybudovať ihriská pre rôzne druhy športu

sadové úpravy riešiť kompaktnými, ľahko udržiavateľnými formami výsadiieb, výsadbu nízkej zelene prispôbiť potrebám ihrísk

pri riešení zelene uprednostňovať výsadbu domácich druhov drevín s možnosťou využitia všetkých tvarových, farebných a vzrastových foriem

Pp usporiadanie celej plochy spolu s investičnými zámermi riešiť urbanisticko-arch. štúdiou

ZT

Fh sprievodná zeleň tokov

Fn akákoľvek funkcia v rozpore s funkciou ochrannej zelene

Vu rešpektovať a podporovať prirodzené druhové zloženie porastov, vodný tok ponechať v prirodzenom stave, tam kde je to vhodné doplniť jednoduchou drobnou architektúrou (lávkami cez vodu)

pravidelné udržiavanie, čistenie prípadne spevňovanie jeho brehov a priľahlých plôch

COV

Fh čistička odpadových vôd

Fn akékoľvek bývanie, občianska vybavenosť, vybavenosť športu, rekreácie a cestovného ruchu

Sc novostavba

Vh jedno podlažie s možnosťou využitia podkrovia

Ts prestrešenie objektov šikmou strechou symetrickou so sklonom 43-47°

Vu opticky exponované časti priestoru zakryť izolačnou zeleňou

17. ZÁSADY A REGULATÍVY PRE ROZVOJ OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI A CESTOVNÉHO RUCHU

17.1. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Občiansku vybavenosť sústreďovať do centrálne situovaných plôch podľa regulatívov urbanistickej kompozície obce a návrhu jej funkčného a priestorového usporiadania (výkres č. 7 – Urbanistický návrh – funkčné regulatívy).

Navrhované centrá občianskej vybavenosti obce Malé Borové sú :

1. jestvujúce – rekonštrukcia a dostavba jestvujúcich objektov v mieste od novej trafostanice po polyfunkčnú budovu obecného úradu a vybavenosti obchodu a služieb
2. pri navrhovanej otočke autobusu
3. na navrhovaných rozvojových plochách v západnej časti obce

10.1. REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Rozvoj zariadení CR v zastavanej časti obce a jej tesnej blízkosti je možný len v navrhovaných lokalitách obce, vyznačených vo výkrese č. 7 – Urbanistický návrh – funkčné regulatívy :

1. na navrhovanej športovo-rekreačnej ploche pri jestvujúcej otočke autobusu
2. v časti obce Novot'
3. na rozvojovej ploche v západnej časti obce pri hranici s katastrom obce Chlebnice

Pre túto navrhovanú plochu rekreácie a CR platí regulatív:

- Vypracovať urbanisticko-architektonickú štúdiu v podrobnosti ÚPN-Z pre celý areál, vrátane plôch pre vybavenosť športu

V ostatných častiach obce je možný rozvoj zariadení CR len v rámci rekonštrukcie jestvujúceho domového fondu a na vybraných zmiešaných plochách.

- Lyžiarsky areál Polianky podrobnejšie spracovať v ÚPN-Z.

18. REGULATÍVY PRE VÝROBU

1. **Maloroľníctvo** je možné prevádzkovať v obci za dodržania nasledovných podmienok:
  - svojou prevádzkou nesmie narušovať spolunažívanie občanov - hlukom, pachom a znečisťovaním prostredia.
  - je možné ho prevádzať len na k tomu vymedzených čistých alebo zmiešaných plochách vo výkrese č. 7 – Urbanistický návrh – funkčné regulatívy.
  - maloroľníctvo v intraviláne bude slúžiť pre uspokojenie vlastných potrieb a potrieb ubytovaných návštevníkov.
2. **Výroba a remeselná výroba** na zmiešaných plochách a plochách IBV je možná len drobná, ktorá nebude rušiť funkciu bývania a rekreácie.
3. Regulatívy ekologických postupov pre **lesné hospodárstvo**:
  - hospodárenie v lesoch uskutočňovať v zmysle predpisu platného hospodárskeho plánu
  - pri nútenom obmedzení hospodárenia v lesoch z titulu podmienok ochrany prírody tieto podmieniť náhradou majetkovej a nemajetkovej újmy
  - smerovať k porastom zmiešaným a nerovnovekým
  - vyhýbať sa celoplošnému nasadeniu mechanizačných prostriedkov
  - nepovažovať chemizáciu za štandardnú súčasť hospodárenia a používať ju len zriedka a to v nevyhnutných prípadoch (hrozba a existencia kalamity apod.)
4. Regulatívy zásad ekologického **hospodárenia na pôde**:
  - Zachovať pasienkársky charakter poľnohospodárskej krajiny
  - Podporovať chov oviec a ich využitie v pasienkárskom obhospodarovaní pôdy

19. DOPRAVA, DOPRAVNÉ ZARIADENIA, PREPRAVNÉ VZŤAHY

19.1. JESTVUJÚCE REGULATÍVY DOPRAVY

Z hľadiska dopravy je obec napojená na štátnu dopravnú sieť št. cestou III/05929, ktorá sa v Hutách napája na št. cestu II/584 (Zuberec – Liptovský Mikuláš). Najbližšia železničná stanica je v Liptovskom Mikuláši, ktorá je stanicou na I. hlavnom železničnom ťahu SD č.180 Žilina - Košice.

LIMITY :

- * ochranné pásmo cesty tretej triedy prechádzajúcej obcou je 18 m od osi cesty na obidve strany mimo zastavaného územia

19.2. NAVRHOVANÉ REGULATÍVY DOPRAVY

REGULATÍVY PRE CESTNÚ DOPRAVU :

1. Hlavnou dopravnou osou je zberná komunikácia - štátna cesta III/05929 a jej navrhované pokračovanie po hranicu katastra s obcou Chlebnice
2. Vybudovať nasledovné spevnené komunikácie podľa výkresu č. 9 - Návrh dopravy:
  - Predĺženie štátnej cesty III/05929 po hranicu katastra s obcou Chlebnice
  - Rekonštrukcia a dostavba prístupových komunikácií jestvujúcich v lokalitách IBV, ktoré sú nespevnené alebo v zlom technickom stave
  - Výstavba nových miestnych komunikácií, ktoré sprístupňujú navrhované rozvojové plochy
  - Rekonštrukcia prepojenia na Veľké Borové
3. Vybudovať 3 mosty cez miestny tok Sviniarsky potok v mieste odbočiek od navrhovanej št. cesty III/05929, ktoré sprístupňujú hospodárske pozemky a navrhovaný lyžiarsky vleč

REGULATÍVY PRE STATICKÚ DOPRAVU :

Vybudovať spevnené odstavné plochy a parkoviská Chlebnice podľa výkresu č. 9 - Návrh dopravy:

- pri športových, rekreačných a stravovacích zariadeniach
- pri navrhovaných plochách občianskej vybavenosti
- ďalšie parkovanie osobných vozidiel riešiť formou rozptýlených nízkokapacitných odstavných plôch v miestach ostatnej vybavenosti

REGULATÍVY PRE PEŠIU DOPRAVU :

- po jestvujúcu konečnú zastávku autobusu je hlavná pešia trasa totožná so zbernou komunikáciou (III/05929), v ďalšej časti obce je totožná s miestnou komunikáciou, ktorá prechádza centrom obce
- v dielčích častiach trasy vybudovať chodník tam, kde to umožní šírkové usporiadanie dopravného koridoru spolu s terénnymi danosťami.

REGULATÍVY PRE HROMADNÚ DOPRAVU :

- zriadiť konečnú zastávku MHD pri navrhovanej otočke autobusu pri hranici s katastrom obce Chlebnice
- ďalšiu zastávku autobusu vybudovať pri novej trafostanici
- na zastávkach vybudovať prístrešky pre čakajúcich architektonickým výrazom zodpovedajúce miestnemu tvarosloviu

SPOLOČNÉ REGULATÍVY :

Rôzne funkcie dopravy zvýrazňovať použitím rôznych povrchových materiálov, najmä rôznou štruktúrou a farebnosťou dlažby, prípadne jej kombináciou so živicovým povrchom.

20. REGULATÍVY PRE TECHNICKÉ VYBAVENIE ÚZEMIA

20.1. REGULATÍVY VODNÉHO HOSPODÁRSTVA

20.1.1. VODNÉ ZDROJE A VODNÉ TOKY

Regulatívy činností vzťahujúce sa na vodné zdroje :

- Rešpektovať vodné zdroje a ich ochranné pásma
- Je nutné sa riadiť rozhodnutiami príslušného úradu na úseku štátnej vodnej správy, ktorými sú určené pásma hygienickej ochrany I. a II. stupňa s podmienkami, za akých je možné vykonávať v príslušnom ochrannom pásme určité činnosti.

Regulatívy činností vzťahujúce sa na vodné toky :

Vhodné činnosti

- údržba a opravy jestvujúcich úprav tokov a ostatných vodohospodárskych zariadení
- výsadba vhodných drevín za účelom spevňovania brehov
- revitalizácia tokov

Prípustné činnosti

- meranie prietokov a budovanie vodočtov
- povrchové odbery, vypúšťanie vyčistených odpadových vôd a ostatné nakladanie s vodami v súlade so zákonom o vodách a rozhodnutiami vodohospodárskeho orgánu
- systematické úpravy z prírodných materiálov v zastavanej časti obce za účelom zabezpečenia stability brehov, dna a miestneho zvýšenia protipovodňovej ochrany
- nesystematické úpravy z prírodných materiálov v extraviláne
- rybolov v súlade so zákonom o rybárstve

Nevhodné a neprípustné činnosti

- systematické úpravy na báze umelých materiálov vo voľnej krajine
- povrchové odbery, vypúšťanie odpadových vôd a ostatné nakladanie s vodami v rozpore so zákonom o vodách a rozhodnutiami vodohospodárskeho orgánu
- systematický výrub drevín pozdĺž tokov

Limity pre výstavbu:

- Ochranné pásmo pre vodovod do priemeru 500 mm je min. 1,5 m a nad priemer 500 mm je 2,5 m na obidve strany od okraja potrubia
- Vzdialenosť pri súbehu a križovaní s ostatnými podzemnými potrubiami inžinierskych sietí je riešená normou STN 73 6005

Regulatívy pre výstavbu:

- Novovybudované prípojky musia mať samostatné meranie umiestnené vo vodomernej šachte, ktorá sa osadí na hranici pozemku majiteľa
- Pri navrhovaní vodovodných zariadení a posudzovaní vodných zdrojov uplatniť „Úpravu“ MP SR č. 477/99-810 z 29.02.2000

20.1.2.ODKANALIZOVANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD

- Po vybudovaní kanalizácie a ČOV a ich uvedení do prevádzky sú vlastníci nehnuteľností povinní sa napojiť na verejnú kanalizáciu a v súlade s ekologickými zásadami zlikvidovať doterajšie zariadenia na likvidáciu odpadových vôd.
- Pri navrhovaní kanalizačných zariadení a posudzovaní vodných zdrojov uplatniť „Úpravu“ MP SR č. 477/99-810 z 29.02.2000
- Obecná ČOV - dodržať normu STN 73 6707 - min vzdialenosť ČOV od bytovej zástavby musí byť 50m.

Regulatívy činností vzťahujúce sa na ochranné pásma ČOV : Vhodné činnosti

- ozelenenie areálu ČOV, sadové úpravy tvoriace optickú a pachovú bariéru

Prípustné činnosti

- umiestňovanie technických stavieb a ostatných stavieb nemajúcich zvýšené nároky na hygienu prostredia, v ktorých je pobyt ľudí len príležitostný

Nevhodné a neprípustné činnosti

- umiestňovanie obytných, občianskych a iných stavieb so systematickým pobytom ľudí

20.2.REGULATÍVY ELEKTRICKEJ ENERGIE**Vysoké napätie**

- a) Umiestnenie navrhovanej trafostanice TS3 je zrejmé z príslušného výkresu č.11
- b) z TS3 riešiť posilovací vývod na hlavnú cestu
- c) Výstavbu nových a úpravy jesvujúcich trafostaníc riešiť konštrukčne do 630 kVA
- d) Úpravy trafostaníc riešiť v zmysle platných STN a zákona č. 70/98 Z.z. § 20
- e) VN prípojky pre nové TS riešiť káblovým vedením v zemi

Nízke napätie

- a) Všetky nové NN -rozvody riešiť uložením v zemi.
- b) Navrhované vzdušné vedenia NN budú riešené ako káblové zemné so zokruhovaním a prepojením na existujúcu NN vzdušnú sieť.
- c) Dodržať manipulačný priestor od podperných bodov 1 m.

- d) Elektromerové rozvádzače pre jednotlivé odberné miesta umiestniť na verejne prístupných miestach.

Verejné osvetlenie

Pri súbehu a križovaní s NN a VN kábovými vedeniami dodržať ochranné pásma.

20.2.1.OCHRANNÉ PÁSMA

Ochranné pásmo vonkajšieho elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia, vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na krajný vodič. Táto vzdialenosť je nasledovná:

- pri napätí od 1kV do 35 kV 10m
- pri napätí do 110kV 15m
- kábové vedenie od 1kV do 110kV je 2m na každú stranu od krajného vodiča

Ochranné pásmo podzemného kábového elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po stranách krajných káblov vedenia, vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na krajný kábel. Táto vzdialenosť je 1m pri napätí do 110kV.

Ochranné pásmo elektrickej stanice je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30m, kolmo na oplotenie, alebo na obostavanú hranicu stanice.

Ochranné pásmo trafostanice z vysokého na nízke napätie je vymedzené vzdialenosťou 10m od konštrukcie transformovne.

Zákon o energetike z 11.02.0998, vymedzuje súbor opatrení, ktoré treba dodržiavať v priestore ochranných pásiem.

20.3. REGULATÍVY PRE SLABOPRÚD

*** Telefónne siete**

Pri budovaní ďalších sietí v obci telefónne vedenia uložiť do zeme.

*** Miestny rozhlas**

Rozvody miestneho rozhlasu uložiť do zeme, reproduktory umiestniť na stĺpy NN - rozvodov.

Podzemné vedenia a zariadenia slaboprúdu je nutné rešpektovať. Pri započatí prípravy stavieb je nutné si vyžiadať súhlasy správcov týchto vedení a zariadení, prípadne požiadať o ich presné vytýčenie.

Ochranné pásmo vedení slaboprúdu :

Ochranné pásmo pre kábové telekomunikačné a oznamovacie rozvody je od krajného vodiča 1 m na obe strany.

21. REGULATÍVY OCHRANY KULTÚRNYCH HODNÔT

Štruktúra zástavby v obci je dodnes zachovalá. Nachádza sa tu veľa zachovaných dreveníc v pôvodnom stave. Z týchto dôvodov je vo VÚC Žilinského kraja obec navrhovaná na pamiatkovú zónu.

Napriek tomu, že pamiatková zóna v obci doposiaľ nie je vyhlásená, stanovujeme nasledovné regulatívy, ktoré budú chrániť zachovalé kultúrne prostredie.

Regulatívy :

- chrániť a zveľaďovať zachované zrubové drevenice
- rešpektovať pôvodnú urbanistickú dispozíciu s pôvodnou typickou zástavbou a charakteristickou siluetou
- výstavbou a dostavbou objektov nesmie dôjsť k narušeniu pôvodnej parcelácie a urbanistickej štruktúry obce v jej historickej časti
- pri rekonštrukcii používať klasické stavebné technológie
- v historickej časti obce používať prírodné tradičné materiály najmä drevo, kameň a murivo povrchovo upravené vápennou omietkou, resp. vzhľadovo porovnateľnými materiálmi
- zachovať a rozvíjať tradičné ľudové zvyky, folklór, kroje a remeslá
- pri územnom a stavebnom konaní dotýkajúcom sa stavebnej činnosti predpokladajúcej zemné práce v súvislosti s veľkoplošnými a líniovými stavbami osloviť ako dotknutý orgán Krajský pamiatkový úrad v súvislosti s možnosťou odkrytia neznámych archeologických lokalít.

22. REGULATÍVY OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY

22.1. OCHRANA PRÍRODY V CELOM KATASTRI

Regulatívy ochrany prírody :

- * uplatňovať druhovú ochranu rastlín a živočíchov
- * zachovať sprievodnú vegetáciu vodných tokov
- * zachovať podmáčané lokality a spoločenstvá vlhkých lúk v katastri
- * zachovať štruktúry nelesnej drevinnej vegetácie (NDV) v poľnohospodárskej krajine

22.2. OCHRANA PRÍRODY V CHRÁNENÝCH ČASTIACH KRAJINY

Ochrana krajiny spadá do rámca ochrany prírody v zmysle platného zákona. Limitom pre vyhlásenie územia za chránené je splnenie predpokladov daných zákonom o ochrane prírody a krajiny. Teda existujúce chránené územia v katastri (ochranné pásmo TANAP, návrh NP Chočské vrchy a jeho ochranného pásma) majú svoje limity zakotvené v znení zákona vrátane prvkov ÚSES (biocentrá, biokoridory).

22.3. OCHRANA PRÍRODY V OCHRANNOM PÁSME

Na území označenom **PP, LP1** je ochranné pásmo národného parku TANAP (celý kataster) – druhý stupeň ochrany podľa zákona o ochrane prírody a krajiny (§ 13 zákona).

Pre druhý stupeň ochrany sa súhlas orgánu ochrany prírody vyžaduje na:

- a) činnosti uvedené pre prvý stupeň ochrany (§ 12 zákona).
- b) likvidáciu trvalých trávnych porastov

- c) výstavbu lesných ciest a zväžnic
- d) oplotenie pozemku za hranicami zastavaného územia okrem oplotenia lesnej škôlky
- e) umiestňovanie košiarov, objektov a zariadení so stádami alebo s intenzívnym chovom hospodársky významných druhov zvierat
- f) vykonávanie geologických prác, banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom
- g) umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia za hranicami zastavaného územia obce
- h) pozemnú aplikáciu chemických látok a hnojív, najmä pesticídov, toxických látok, priemyselných hnojív a silážnych štiav pri poľnohospodárskej, lesohospodárskej a inej činnosti na súvislej ploche väčšej ako 2 ha
- i) budovanie a vyznačovanie turistických chodníkov, náučných chodníkov, bežeckej trasy, lyžiarskej trasy, cyklotrasy, mototrasy
- j) vykonávanie branného výcviku mimo areálov určených na tento účel a na mimoriadne budovanie a prevádzku zariadení slúžiacich na obranu a bezpečnosť štátu
- k) organizovanie verejných telovýchovných, športových, turistických a iných podujatí za hranicami zastavaného územia obce mimo k tomu určených areálov
- l) umiestnenie krátkodobého prenosného zariadenia za hranicami zastavaného územia obce
- m) použitie zariadenia spôsobujúceho svetelné a hlukové efekty mimo uzavretých stavieb.

V rámci riešenia územného plánu navrhujeme miestne biokoridory popri všetkých vodných tokoch. Interakčné prvky prepájajú pôsobenie ostatných prvkov ÚSES na okolitý priestor a sú navrhované na prechodných biotopoch medzi lesmi a pasienkami a na biotopoch s prirodzenejším druhovým zložením. V území **PP**, **LP1** platia nasledovné regulatívy ÚSES:

MÚSES – podľa výkresu č. 3 - Ochrana prírody a tvorba krajiny (Krajinný plán).

23. REGULATÍVY OCHRANY PÔDNEHO FONDU

23.1.OCHRANA PP

Regulatívy sa vzťahujú na územie označené **PP** vo výkrese č.4 – Komplexný výkres funkčného využívania a priestorového usporiadania územia.

- * v zmysle zákona 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy navrhnuť využívanie PP primerane jeho prírodným podmienkam v danom území bez ohrozenia ekologickej stability územia
- * čo najmenej narušovať organizáciu PP, neobmedzovať prístupnosť a obrábateľnosť pozemkov, zabraňovať drobeniu pozemkov
- * chrániť zariadenia na zachovanie a zvýšenie úrodnosti poľnohospodárskej pôdy
- * podporiť opatrenia na redukciu erózie pôdy v ohrozených lokalitách vplyvom pôsobenia dobytku, prípadne technických a iných zásahov človeka
- * Dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy a riadiť sa zásadami ochrany podľa § 12 zákona.

23.2.OCHRANA LPF

Regulatívy sa vzťahujú na územie označené **LP1, LP2** vo výkrese č.4 – Komplexný výkres funkčného využívania a priestorového usporiadania územia.

- * dodržiavať podmienky zákona č.61/1977 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov
- * minimalizovať zábery LPF výstavbou objektov trvalého charakteru

24. ČASTI OBCE, NA KTORÉ JE POTREBNÉ SCHVÁLIŤ ÚPN-Z

Jedná sa o lyžiarsky areál – Polianky, kde sú navrhované plochy zjazdového lyžovania, rekreácie a cestovného ruchu (CR1, CR2) a príslušné plochy športu a bývania (S, IBV3).

25. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Zoznam navrhovaných verejnoprospešných stavieb v obci Malé Borové je nasledovný :

- navrhovaný vodojem a vodný zdroj
- plochy ČOV
- navrhovaná trafostanica
- všetky navrhované líniové stavby technickej infraštruktúry
- plocha predĺženej navrhovanej trasy št. cesty III/ 5929
- plochy navrhovaných miestnych cestných komunikácií
- zastávky miestnej hromadnej dopravy
- plochy navrhovaných peších komunikácií
- cestné mosty
- navrhované parkovacie a odstavné plochy pre verejnú dopravu
- verejné priestranstvá, verejná zeleň
- izolačná zeleň
- plochy športu

Vo výkrese verejnoprospešných stavieb sú vyznačené graficky vyjadriteľné stavby mimo navrhovaných stavieb technickej infraštruktúry zakreslených v príslušných výkresoch.

Na uskutočnenie uvedených stavieb je možné podľa § 108 zák. č. 50/76 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon) v znení neskorších právnych úprav pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

26. POUŽITÉ PODKLADY

Obstarávateľ poskytol nasledujúce podklady :

- THM mapy 1:2000 obce Malé Borové
- THM mapy 1:5000 obce Malé Borové
- Základné mapy M 1:10 000 k.ú. Malé Borové
- letecké snímky
- Kabelizácia miestnej telefónnej siete – Malé Borové, sprac. MIARTUŠ, Projekcia slaboprúd, B. Bystrica, PS, r. 1996
- Záchyt prameňa Dlhánka, PS, sprac. Ing. Valčo, Ružomberok
- Vodovod I. etapa Malé Borové – havarijný stav, PS, sprac. Ing. Valčo, Ružomberok
- Malé Borové zahustenie - TS Obec 2, technický návrh, sprac. SSE Stredoslovenská energetika, a.s., r. 2003
- zoznam chalupárov
- obecná kronika

Ďalšie podklady využité v prieskumovej a rozborovej časti urbanistickej štúdie :

- * ÚPN-VÚC Žilinský kraj (Združenie VÚC Žilina, 1998)
- * program odpadového hospodárstva (POH) Liptova do roku 2005 (sprac. OÚ ŽP L. Mikuláš a Ružomberok, 2002)
- * štatistické údaje (okresné oddelenie Slovenského štatistického úradu v Liptovskom Mikuláši)
- * podklady OÚ odbor lesného hospodárstva, ochrany prírody a poľnohospodárstva
- * Vlastivedný slovník obcí na Slovensku (kolektív autorov, SAV Bratislava, r.1977)
- * turistické mapy (Vojenský kartografický ústav Harmanec š.p.)

Dokladová časť